

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

**ÖZEL EĞİTİMDE PLAN
141EO0028**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. YILLIK PLAN	3
1.1 Program.....	3
1.1.1. Program ve Önemi	4
1.1.2. Programın Dayandığı Özel Eğitim İlkeleri	5
1.2. Programda Çocuğun Gelişimsel Özellikleri.....	12
1.2.1. Programda Çocuğun Gelişimsel Özellikleri	12
1.2.2. Psiko – Motor Gelişim.....	13
1.2.3. Sosyal ve Duygusal Gelişim	14
1.2.4. Bilişsel Gelişim.....	15
1.2.5. Dil Gelişim	17
1.2.6. Öz Bakım Becerileri	18
1.3. Yıllık Plan	19
1.3.1. Yıllık Planda Yer Alan Etkinlikler	20
1.3.2. Yıllık Planda Kullanılacak Yöntem, Teknik, Araç Gereç Ve Malzemeler.....	27
1.3.3. Yıllık Plan Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar.....	52
1.3.4. Özur Grubuna Uygun Yıllık Plan Yapma.....	55
Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (Tüm Hizmet Planı).....	55
UYGULAMA FAALİYETİ	66
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	70
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	73
2. GÜNLÜK PLAN.....	73
2.1. Günlük Planda Yer Alacak Etkinlikler	74
2.2. Günlük Plan Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar	74
UYGULAMA FAALİYETİ	89
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	93
MODÜL DEĞERLENDİRME	95
CEVAP ANAHTARLARI	97
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	99
KAYNAKÇA	100

AÇIKLAMALAR

KOD	141EO0028
ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Özel Eğitimde Öğretmen Yardımcısı
MODÜLÜN ADI	Özel Eğitimde Plan
MODÜLÜN TANIMI	Öğrenciye, özel eğitime ihtiyacı olan engelli bireylerin özellikleri ve gereksinimleri doğrultusunda hazırlayabilecekleri eğitim programı ile ilgili ilkelerin, etkinliklerin, yöntem, teknik, araç ve gereçlerin, plan örneklerinin tanıtıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur
YETERLİK	Plan hazırlamaya rehberlik etmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun ortam sağlandığında, özel eğitim kurumlarında plan hazırlayabileceksiniz. Amaçlar 1. Uygun ortam sağlandığında özür grubuna uygun yıllık plan hazırlayabileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında özür grubuna uygun günlük plan hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşları, atölye Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano, tepegöz, asetat, fotoğraflar, CD, VCD, bilgisayar donanımları, VCD, DVD, televizyon, projeksiyon
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz. Öğretmen tarafından modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçme araçları uygulanacaktır.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Toplumı meydana getiren, toplumun üyesi olan her birey eşit değer taşır. Toplumun mutluluğu ve bütünlüğü, tüm bireylerin mutluluğu ve bütünlüğü ile sağlanabilir. Bu da eğitim olanaklarının fırsat eşitliği ilkesine göre sağlanması ile mümkün olur.

Konumu ne olursa olsun her insan durumuna uygun eğitim hakkına sahipse, çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından çok daha farklılık gösteren “özel eğitim” gerektiren bireylerin de özür türü derecelerine uygun ortamlarda eğitim almak, en doğal ihtiyaç ve haklarıdır

Özel eğitim hiç şüphesiz pahalı bir eğitimidir. Fakat özel eğitime muhtaç çocukları üretici, kendine yeter hale gelecek bir vatandaş yapmak, ömür boyu tüketici olmaktan daha ucuza mal olacaktır. Bu eğitim, özel eğitime muhtaç çocukları başkalarının himayesinden ve merhametinden kurtarır, kendine güvenen onurlu birer insan haline getirir.

Bu modülde özel eğitime muhtaç çocuklar için özür grubuna uygun olarak örnek yıllık ve günlük planların rehberliğinde, siz de uygun yıllık ve günlük hazırlayabilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanacaksınız. Özel eğitime muhtaç çocukların yeteneklerine uygun eğitim programı hazırlayarak gelişimlerine katkı sağlayacak onların başarılı, verimli ve yeterli bireyler olmalarına yardımcı olabileceksiniz Onların gelişimsel özelliklerini tanıyarak mevcut yeteneklerini en üst düzeyde geliştirmelerini ve aldıkları eğitim ile onların tüketicilikten üreticiliğe geçmelerini sağlayabileceksiniz. “Dünyada yetersiz insan yoktur!” ilkesinden yola çıkarak özel eğitimin ne kadar önemli ve gerekli olduğunun farkına varacaksınız.

Çevrenizde özrünü kabullenmiş, kendisiyle barışık, üretken ve mutlu insanlar gördükçe daha mutlu olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, özür grubuna uygun yıllık plan hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan merkezlerden, her türlü kaynaktan, özel eğitim alanında yetişmiş ve üniversitelerin özel eğitim bölümünden mezun olmuş personel ile görüşerek, her özür grubuna uygun, özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara yönelik hazırlanmış programları, kurumun amaçlarını, çocukların gelişimsel özelliklerini, yıllık planları ve planlarda yer alan yöntem, teknik, araç gereç ve malzemeleri araştırarak, araştırmalarınızı rapor haline getirip edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

1. YILLIK PLAN

1.1 Program

Eğitim programı yapılması öngörülen eylemleri ve alt basamaklarını kimlerin, nasıl yapacağını belirten ayrıntılı bir akış planıdır.

Eğitim programı özür grubundaki öğrencinin bilişsel, bedensel, duygusal ve toplumsal davranışları kazanabilmesi için yapılan planlardır.

Eğitim programı öğretim etkinliklerini olduğu kadar, ders dışı etkinliklerini ve destek hizmetlerini de kapsar.

Eğitim programı bir eğitim kurumunda Milli Eğitim Bakanlığının amaçları doğrultusunda saptanmış öğretim programlarını, ders içi ve ders dışı etkinliklerini, içeriği en iyi şekilde kazandırılmasını sağlayan süreç, yöntem ve teknikleri kapsar. Bu amaçların ne ölçüde kazanıldığını kontrol etmek için yapılan değerlendirme faaliyetlerini gerçekleştirir.

Eğitim programı özür türlerine okul türlerine ve derecelerine göre hazırlandığı gibi bireyin gereksinimlerine göre hazırlanan bireyselleşmiş eğitim programlarını da ifade eder.

Eğitim programı özel eğitim gerektiren bireyi özel yöntem, personel ve araç gereç kullanarak ilgileri, ihtiyaçları, yetenekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda üst öğrenme, iş ve meslek alanlarına, en önemlisi hayata hazırlar.

Eğitim programı önceden belirlenen hedeflere ulaşmak için uygun olan etkinliklerin hangilerinin seçileceğini, bunların niçin ve nasıl verileceğini, hangi kaynak ve araçların kullanılacağını, elde edilen başarının nasıl değerlendirileceğini belirler.

Eğitim programı eğitim ve öğretimin etkili ve verimli olmasını, öğretmenlerin sınıflarına hazırlıklı girmesini sağlar.

1.1.1. Program ve Önemi

Eğitimin hedefi etkin kişi, etkin vatandaş yetiştirmektir. Eğitim sürecinde çocuğun, kendi bireyselliği korunurken toplumla bütün hâlinde ve toplumun gelişmesine yararlı sorumlu vatandaş olması da gerçekleştirilmelidir. Bu ise ancak temel bilgi, beceri, alışkanlıkların kazanıldığı erken çocukluk yıllarından başlayarak çocukların öğrenme yaşantılarının kalitelerini arttırma yönünde gösterilecek dikkatli çabalarla olabilir. Bu nedenle erken çocukluk yaşlarından itibaren çocukların büyüme, gelişme ve öğrenme ortamlarını nitelikli hâle getirmek gerekmektedir. Özel eğitim programı yenilikçi, yaratıcı, kendi problemlerini çözebilecek kadar güçlü, olayları yaratıcı bir şekilde değerlendirebilen, kendilerinin ve diğer kültürlerin değer yargılarını ve anlayışlarını yorumlayabilen ve bütün bu özelliklerini insanlık adına kullanabilen bireylerin yetişmesine temel oluşturmalıdır.

Çocukların nasıl daha kolay ve etkin öğrenebileceklerine yönelik sorular, çocukların ve öğretmenlerin öğrenme ve öğretim sürecindeki rollerinde değişimlere / reformlara temel oluşturmuştur. Çocukların kendi öğrenme gereksinimlerinin farkında olması ve bu ihtiyaçlarına uygun düşen olanaklarla eğitilmesi gerçeği, gelişimsel eğitim programlarının oluşturulmasının hareket noktasını ve dayanaklarını oluşturmaktadır. Herkes için uygun olan evrensel bir programın bulunduğu bahsedilemez. Bu nedenle toplumlar kendilerine özgü programlarını, evrensel değerlere sahip çıkarak geliştirmek durumundadırlar. Hatta bir ülkenin dört bir yanındaki tüm çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek tek bir program da başarılı olamaz. Çocukların deneyimlerinde, olgunlaşma hızlarında, ilgi alanlarında, ihtiyaçlarında, öğrenme şekillerinde ve aile yapılarında büyük farklılıklar vardır. İyi planlanmış bir program, bu farklılıkları göz önünde bulundurarak bunları hedeflerine yansıtmayı gerçekleştirebilen programlardır. Bu açıdan bakıldığında ihtiyaçların belirlenmesi ve programa yerleştirilmesinin çok önemli olduğunu bir kez daha vurgulamak gerekir. Programı, hem hazırlama ve planlama hem de uygulama ve değerlendirme süreçlerinde çocuk gelişimi bilgisini gerektirir. Çocuk gelişimini bilmek ise çocuğu tanımaktır. Eğitim programının çocuğun kendisinden doğması şarttır. Çocukların öğrenmesinde seçilen yöntemler de çok önemlidir. Ayrıca, bu yöntemlerin çocuğa uygunluğu daha da önemlidir. Çocukların kendi hızlarında ve kendi öğrenme gereksinimleri doğrultusunda ilerlemeleri sağlanmalıdır. Çocuklar kendilerine uygun düşen koşullarda öğrenebilirler. Çocukların kendilerini ifade etmelerine yardım edecek bir sınıf ortamı düzenleyerek çocukların katılımları sağlanmalıdır. Çocukların ilgilerinin farkına varmak ve ilgilerinin öğrenme için en uygun başlangıç olduğunu bilmek gerekir. Program, “Ne yapacağım?”, “Niçin yapacağım?”, “Nasıl yapacağım?” sorularının cevapları üzerine yapılandırılır. Çocukların da planlamaların içinde kararların bir parçası olmaları sağlanması önemlidir.

Çocukların öğrendiklerinin ispatı; yaşama aktarılan, gerekli olduğunda yerinde ve zamanında kullanılan deneyimlere dönüşmüş bilgiler, davranışlar, alışkanlıklar ve tutumlardır. Çocuklarda kazandırılmak ve geliştirilmek istenenler sadece davranışlar değil, duyular ve duygular da etkili programların amaçları içinde bilinçli bir şekilde yer almaktadır. Program amaçları ihtiyaçlara göre değiştirilebilir, geliştirilebilir. Amaçlar, programın içeriğinin belirlenmesinin nedenlerini oluşturur. Amaçlar ne yapacağımızın gerekçelerini, dayanaklarını belirtir. Amaçlar, her çocuğun bireysel gereksinimleri doğrultusunda bireysel planlar yapabilecek kadar esnek kullanılmalıdır. Bütün çocuklar gelişimin farklı

alanlarındaki tüm evrelerden geçerler. Fakat aynı gelişimsel süreçten geçmelerine karşın her çocuğun bu evrelerden aynı hızda geçmesi mümkün değildir. Bu durumda çocukların takvim yaşlarından ziyade gelişimsel yaşlarının program amaçlarına yansıtılması düşünülmelidir.

Çocukların aynı anda, aynı şeyi, aynı yöntemlerle öğrenmesini beklemenin, çocukların bireysel öğrenme becerilerini, öğrenme biçimlerini, ihtiyaçlarını ve ilgilerini göz ardı etmek olduğunu vurgular. Teoride çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının temel alınmasını gerekir.

Çocukların birbirinden farklı olan sosyal, duygusal, düşünsel, zihinsel özellikleri ve eğilimleri vardır. Programların bireyselliğe verdiği önem, çocuklar arasındaki normal dışı olan özel durumların tespit edilmesinde de önemli avantajlar sağlar. Erken dönemde tespit edilen özel durumların 'özür ve ileri olma durumları' iyileştirilmesinde ya da geliştirilmesinde bireyselleştirilmiş program amaçları çok işe yarar. Etkili ve başarılı programlar, çocuk gelişimi ilkelerini program geliştirme ilkeleri olarak kabul eden programlardır.

Çocukların gelişiminin değerlendirilmesi gerekir. Çocuğun dil, zihin, sosyal, duygusal, fiziksel gelişiminin izlenmesi doğal bir değerlendirme ve aynı zamanda çocuğu tanıma sürecidir. Zamanında yapılan değerlendirmeler, çocukların öğrenme kalitesini artırır, çünkü çocuklar bu şekilde programdan daha fazla faydalanabilirler. Çocuklar eylem hâlindeyken onların katılımı ile duygu ve davranışlarını izlemek en somut ve güncel geri bildirimdir. Ancak programın genel olarak yarattığı etkiyi tespit etmek için ayrıca uzun vadeli değerlendirmelere de gereksinim vardır. Öğretmenler kendilerini sadece sene sonunda yapacakları değerlendirmelere koşullandırdıklarında bir kocaman yılın değerli ipuçlarını göz ardı ederek hem kendilerine hem de çocuklara haksızlık yapmaktadırlar. Çünkü özellikle erken çocukluk döneminde çocuklar büyüme gelişimlerinin çok hızlı olduğu bir dönemdedirler. Bu da sürekli değişim anlamına gelir. Eğitim programının çocukların bu hızlı değişim ve gelişimlerine ayak uydurabilmesi için sürekli gözden geçirilmesi ve gerekli değişikliklerin programa yansıtılması gerekir.

Çocukların öğrenme gereksinimlerini karşılarken en önemli nokta çocuğun kendisidir. Çocuğa öğretilecek hiçbir şey çocuğun kendisinden daha önemli olamaz. Çocuğun öncelikle duygusal gereksinimlerinin karşılanması önemlidir. Çocuğun keyif alması, eğlenmesi, mutlu olması gereklidir. Duygusal emniyetin sağlanmadığı bir ortamda hiçbir öğretim yöntemi başarılı olamaz. Bu nedenle öğretmenlerinin ve anne babaların önemle üzerinde durmaları gereken husus çocukların kendilerini duygusal olarak güvende hissedecekleri, koşulsuz sevgiye dayalı yüksek yaşam kalitesi içeren olanaklar yaratmaları ve sunmaları gerektiğidir. Öğrenmekten heyecan duymayan bir yetişkin, çocuğa esin kaynağı olmayı başaramaz.

1.1.2. Programın Dayandığı Özel Eğitim İlkeleri

Milli Eğitim Bakanlığı 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede

Özel eğitim gerektiren birey;

“Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlikleri açısından, akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyi” ifade etmektedir.

Aynı kararnamede özel eğitim; Bu bireylerin eğitim ve sosyal gereksinimlerini karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların bireysel yeterliliklerine dayalı gelişim özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir, şeklinde ifade edilmiştir.

Özel eğitim ilkeleri

MADDE 6- (1) Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda özel eğitimin temel ilkeleri şunlardır;

Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.

Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim performansları dikkate alınarak amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verir.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.

Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.

Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.

Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

Özel Eğitimin Önemi

Özel eğitimin anlamı sadece özürli bireylerin yetersizliklerine uygun ortamlarda eğitim vermek değil, onları en az kısıtlayıcı ortamlarda eğitmektedir. Engellileri eğiterek topluma kazandırabilmek, onlara istihdam olanakları yaratmak ve bu istihdamların sağlanmasına çeşitli biçimlerde destek olmak insanlık görevimiz olmalıdır.

Özel eğitime muhtaç çocukların yeterli ve uygun eğitim aldıklarında çok başarılı, çok verimli ve çok üretken oldukları alanlar vardır. Özel eğitim alan öğrencilerden bazıları okula girdikten sonra gerekli eğitim bakım ve tedavi ile normal okullara gidebilecek duruma gelmektedirler.

Özel eğitim gerektiren bireylerin farklı gruplarda ve özelliklerde olmasına rağmen özel eğitimin hedefi, özel eğitim gerektiren bireylerin bağımsız yaşama hazırlanmalarına yardımcı olmaktır. Bu amaçla sistemli ve programlı bir biçimde özel eğitim programları uygulanmaktadır.

Özel eğitim;

Yetersizlikleri doğrultusunda gelişimlerinde olağanüstü farklılıklar gösteren çocuklara uygulanır.

Üstün yetenekli çocukların yeteneklerinin en üst düzeye çıkmasını sağlar.

Yetersizliğin engele dönüşmesini önler.

Engelli bireyin kendine yeterli hale gelmesini sağlar.

Olan problemlerinin ciddi bir yetersizliğe dönüşmesini engeller.

Bireyin yetersizlikleriyle baş etme yollarını göstererek bağımsız ve üretici bireyler olmasını sağlar.

Engelli bireyin temel yaşam becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

Bireyin üzerine düşen rolleri gerçekleştiren, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran iş birliği yapabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir insan olarak yetişmelerini sağlar.

Engelli bireyin kendine güven kazanmasına yardımcı olur.

Sorumluluk alma, verilen görevleri yerine getirme bilincini geliştirir.

Toplum içinde yer edinme, statü kazanma ihtiyacını karşılar.

Resim1. 1: Oçem grubunda bağımsız ev becerileri edinme çalışmaları

Günümüzde ülkelerin uygarlık düzeyi özel eğitime muhtaç bireylerin tüm hizmetlerden eşit ölçüde ve gereksinimler doğrultusunda yararlanabilmesiyle ölçülmektedir.

➤ Özel Eğitim Kimlere Verilir

Farklı eğitim gereksinimlerini karşılamak amacıyla bireysel ve gelişim özellikleri bakımından engelli durumuna düşen çocuklara verilir.

➤ Özel Eğitim Neyi Öğretir

Özel gereksinimi olan çocuklara belirli becerilerin öğretilmesi gerekebilir. Genel eğitimde programı okul sistemi belirlerken, özel eğitimde programı çocuğun gereksinimleri belirler.

➤ Özel Eğitim Nasıl Yapılır

Özel eğitim, engelli bireylerin eğitimsel ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetişmiş personel tarafından, bireylerin özür türü ve derecelerine uygun olarak geliştirilen eğitim programları ve yöntemleri kullanılarak, farklı disiplin alanlarındaki kapasitelerine göre, uygun ortamların sağlanmasıyla yapılır.

➤ Özel Eğitim Nerede Yapılır

Özel gereksinimi olan çocukların çoğu, eğitimlerinin büyük bir bölümünü, özür türü ve derecelerine uygun olarak açılan kurumlarda sürdürmekle beraber, normal ilköğretim okulları bünyesinde özel sınıflarda ve normal sınıflarda kaynaştırma eğitimi almaktadır.

Resim1.2: Sosyal aktivitelerde bulunan engelli çocuklar.

Etkinlik 1: Toplumumuzda insanların, özel eğitime muhtaç engelli bireyler karşı ne tür davranışlar sergilediğini inceleyiniz. Toplumumuzun değer yargılarını ve engelli bireye karşı yaklaşımlarını tespit ediniz. Gözlemlerinizi bir rapor halinde arkadaşlarınızla paylaşınız. Toplumun konu ile ilgili bilinç düzeyini tartışınız.

Özürülülerin eğitimi ile ilgili yapılması gerekenler:

Özel eğitime tanılama ile başlanması, sürekli olması, sosyal ve fiziksel çevreden ayırmadan planlanıp uygulanması, eğitsel performansları dikkate alınarak diğer bireylerle eğitilmeleri, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi, ailenin bütün süreçlerde eğitime aktif katılımı ve bireylerin toplumla etkileşim, karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayarak planlanması,

Özürlü çocukların her tür ve kademedeki eğitimleri , “Erken Çocukluk Eğitimi ” (Okul Öncesi Eğitim), “Mecburi Öğretim ”, “Lise ve Meslek Öğretimi ” ve “Yetişkin Eğitimi” olarak özel eğitime destek kuruluşlar oluşturulması,

- Eğitim ve öğretimin her aşamasında bireyin eğitsel performans düzeyinin belirlenmesi, gelişim alanlarındaki özelliklerinin değerlendirilmesi ve buna göre eğitim amaçlarının ve hizmetlerinin planlanması, uygun eğitim ortamlarına yerleştirilmesi, ailenin bu sürece katılımının sağlanması,

Erken çocukluk dönemindeki eğitim hizmetinin, ailenin bilgilendirilmesini ve desteklenmesi temeline dayalı olarak, evlerde ve kurumlarda verilmesi,

Okul öncesi eğitim zorunluluğunun getirilmesi, eğitim sürecinin çocuğun gelişimi ve bireysel özellikleri dikkate alınarak eğitimciler tarafından belirlenmesi,

Her öğretim kademesinde özürllüler için gerekli tedbirlerin alınarak programlar arasında geçiş olanağının sağlanması,

Ayrıca, yaygın eğitim programları ile özürllüler için temel yaşam becerilerinin geliştirilmesi ilkeleri benimsenmiştir.

Ülkemizdeki özel eğitim hizmetleri, özür gruplarına göre oluşturulmuş özel eğitim okullarında yürütülmektedir. Ayrıca, özel eğitim gerektiren öğrencilerin normal okullarda akranlarıyla beraber, birlikte eğitim görmelerine de önem verilmektedir. “Kaynaştırma” olarak tanımlanan bu uygulamaların yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır.

Resim1.3: Toplumsal yaşama dair beceri edinme çalışması

Aşağıdaki şekil de özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin eğitim gördükleri başlıca ortamlar verilmiştir.

Okul Öncesi Eğitim	Okul Öncesi	Okul öncesi sınıf ve kurumlarında sürdürülen eğitim uygulamaları.
	Hazırlık Sınıfı	Örgün eğitimi izleyebilecekleri eğitim uygulamaları
Özel Eğitim	Özel Eğitim Okulu	Özel Eğitim Okulu Özel Sınıf / Birден fazla yetersizliği, olanlara uygulanan eğitim
		Özel Eğitim Okulu Genel Sınıf / Benzer yetersizliği olanlara uygulanan eğitim.
Genel Eğitim	Genel Eğitim Okulu	Özel Eğitim Sınıfı / Benzer yetersizliği olanlara yönelik uygulamalar.
		Genel Eğitim Sınıfı / Kaynaştırmayı esas alan eğitim uygulamaları
	Hastahanedeki Eğitim	Hastanede tedavi gören çocuklar için hastanede sürdürülen eğitim uygulamaları
	Evde Eğitim	Öğretim kurumlarından yararlanamayan bireylerin evde sürdürülen uygulamaları

Şekil 1: Özel Eğitime gereksinimi olan öğrencilerin eğitim ortamları

Özel eğitim gerektiren bireylerin farklı özelliklere sahip olmaları ortak noktaların yakalanmasını engellemektedir. Ancak bireyi tanımak, ihtiyaçlarını belirlemek, eğitim ortamlarını daha uygun düzenlemek ve planlama yapabilmek açısından özel gereksinimi olan bireyleri, özür grubuna göre sınıflamak mümkündür.

Özür Türleri

- Görme yetersizliği olan bireyler
- İşitme yetersizliği olan bireyler
- Dil ve konuşma güçlüğü olan bireyler
- Bedensel (ortopedik) yetersizliği olan bireyler
- Üstün zekâlı ve özel yetenekli olan bireyler
- Zihinsel yetersizliği olan bireyler
- Öğrenme güçlüğü olan bireyler

Uyumsuz çocuklar

Etkinlik 2: Öğretmeniniz rehberliğinde, arkadaşlarınızla araştırma grupları yapınız. İlgili kişilerle iş birliği yaparak özür türleri ve gelişimsel özellikleri ile ilgili kaynak araştırması yapınız (bilgi, doküman, fotoğraf, resim, CD, vs.). Edindiğiniz bilgi ve dokümanları okulunuzdaki diğer çocuk gelişimi şubeleri ile paylaşınız. Elde ettiğiniz dokümanlarla, okulunuzda özel eğitime muhtaç çocuğun gelişimsel özellikleri ile ilgili bir pano hazırlayarak arkadaşlarınızı bu konu hakkında bilgilendiriniz. Arkadaşlarınızla engelli bireyler için neler yapabileceğinizi tartışınız. Onların bu konu hakkında duyarlı olmalarını sağlayabilecek, uyarıcı poster ve afişler hazırlayınız.

1.2. Programda Çocuğun Gelişimsel Özellikleri

1.2.1. Programda Çocuğun Gelişimsel Özellikleri

Aşağıda engelli bireylerin gelişim basamaklarındaki genel durumunu belirlemek amacıyla hazırlanan bir beceri kontrol listesi verilmiştir. Bu listeye göre öğrencinin gelişim basamakları ölçülerek hangi ihtiyaçlara gereksinimi olduğu belirlenir. Verilen kontrol listeleri 7 -11 yaş çocuğunun farklı alanlardaki gelişimsel özelliklerini içeren basamaklardan oluşmaktadır.

Etkinlik 3:

“BEN BİR ENGELLİYİM !”konulu bir öykü oluşturunuz. Yapabildikleriniz, yapamadıklarınız, hayalleriniz, istekleriniz, haklarınız, imkanlarınız gibi konularda empati kurarak bir engellinin yaşamı ile ilgili bildiklerinizi yazınız.

1.2.2. Psiko – Motor Gelişim

PSİKO - MOTOR ALAN BECERİ KONTROL LİSTESİ	
—YAPAMAZ +: YAPAR Y: YARDIMLA YAPAR UD: UYGUN DEĞİL	
1. Vücudun bölümlerini tanır.	
2. Yönlerle ilgili bölümlerini tanır.	
3. Ayakta duruşları yapar.	
4. Diz üstü duruşları yapar.	
5. Oturur duruşu yapar.	
6. Çeşitli şekillerde dizilir.	
7. Çeşitli şekillerde döner.	
8. Vücut parçalarının esnekliğini artırıcı hareketler yapar.	
9. Çeşitli şekillerde yürür.	
10. Yürürken koordinasyonunu sağlar.	
11. Koşarken koordinasyonunu sağlar.	
12. Çeşitli şekillerde sıçrar.	
13. Sıçrama ile koordinasyonunu sağlar.	
14. Atlamalarla koordinasyonu sağlar.	
15. Çeşitli araçları yakalayabilir.	
16. Kaldırma ve taşınmalarla ilgili koordinasyonu sağlar.	
17. Asılma ve sallanmalarla ilgili koordinasyonu sağlar.	
18. Taklidi hareketler yapar.	
19. Minderde hareketler yapar.	
20. Denge üzerinde hareketler yapar.	
21. Kasada hareketler yapar.	
22. Çember ile hareketler yapar.	
23. İp ile hareketler yapar.	
24. Basketbol oyunu becerilerini yapar.	
25. Voleybol oyunu becerilerini yapar.	
26. Futbol oyunu becerilerini yapar.	
27. Spor kıyafetini düzenli kullanır.	
28. Kullandığı spor araçlarını tanır.	
29. Spor araçlarını düzenli kullanır.	
30. Kendini ve yakın çevreyi temiz tutar.	
31. Hamur hazırlar.	
32. Hamur işlerini yapar.	
33. Tel ve boncuk dizer.	
34. Kâğıdı keser.	
35. Yap- bozları bağımsız yapar.	

Şekil 2: Psiko-motor alan beceri kontrol listesi

1.2.3. Sosyal ve Duygusal Gelişim

SOSYAL VE DUYGUSAL ALAN BECERİ KONTROL LİSTESİ	
-: YAPAMAZ +: YAPAR Y: YARDIMLA YAPAR UD: UYGUN DEĞİL	
1.Selamlaşma	
2.Sorulan sorulara cevap verme	
3.Kurallara uyma	
4.Sirasını bekleme	
5.Yardım ya da bilgi isteme	
6.Eşyalarını paylaşma	
7.Etrafını rahatsız etmeden sınıfa girme	
8.Arkadaşına yardım etme	
9.İş birliği ile çalışma	
10.Görevini yaparken sırasında oturma	
11.Sözel yönergelere uyma	
12.Yazılı yönergelere uyma	
13.Sınıfta boş zamanını uygun kullanma	
14.Dinlenme	
15.Öğretmenin dikkatini parmak kaldırarak çekme	
16.Öğretmenini beklerken sırasında uygun oturma	
17.Dikkatini toplama	
18.İşini/ödevini zamanında bitirme	
19.Etkinliğini bitirme	
20.Devam eden bir etkinliğe katılma	
21.Yeni bir etkinlik başlatma	
22.Diğerlerine olumlu geri bildirim verme	
23.Yabancı bir kişiyle tanıştırıldığı zaman uygun şekilde davranma	
24.Lütfen ve teşekkür ederim ifadelerini kullanma	
25.Ödünç alma	
26.Kendini tanıtırma	
27.Bir kişiyle kendini tanıştırma	
28.Özür dileme	
29.Yaptığı işle ilgili geri bildirim isteme	
30.Başkalarına yönelik olumlu/olumsuz duygularını belirtme	
31.Sonuçları kabul etme	
32.Bir başkasıyla uygun bir şekilde konuşma (ses tonunu ayarlama, vurgulama yapma, diğerinin konuşmasının bitmesini bekleme v.b)	
33.Bir başkasıyla sözel iletişim kurarken mimik ve jest kullanma	
34.Başkalarıyla etkileşim içindeyken göz teması kurma	
35.Kendini kontrol etme	

Şekil 3: Sosyal ve duygusal alan beceri kontrol listesi

1.2.4. Bilişsel Gelişim

BİLİŞSEL ALAN BECERİ KONTROL LİSTESİ	
—YAPAMAZ +: YAPAR Y: YARDIMLA YAPAR UD: UYGUN DEĞİL	
1.Arkadaşlarıyla birlikte çalışır.	
2.Arkadaşlarıyla araç-gerecini paylaşır.	
3.Grupta sorumluluk alır.	
4.Yaptığı işte sorumluluk alır.	
5.Okul ve/veya iş yeri kurallarına uyar	
6.Arkadaşlarına saygılı davranır.	
7.Eğiticiye saygılı davranır.	
8.Yapıcı eleştirileri kabul eder.	
9.Bağımsız çalışır.	
10.Sözlü ya da yazılı yönergeleri uygular.	
11.Sınıfındaki araçları tanır.	
12.Yaptığı işten gurur duyar.	
13.Kişisel sağlık kurallarına dikkat eder.	
14.Nesnelerdekileri büyükten küçüğe sıralar.	
15.Nesneleri küçükten büyüğe sıralar.	
16.Uzak-yakın nesnelere ayırt eder.	
17.Az ve çok nesnelere ayırt eder.	
18.20'ye kadar 1'er ritmik sayar.	
19.18,20'ye kadar 1'er ritmik sayar.	
20."0" rakamını kavrar.	
21.Dikey-yatay çizgi çizer.	
22.Eğik çizgi çizer.	
23.Daire çizer.	
24.Yer ve mekan gösterir.	
25.Benzer ve farklılıkları gösterir.	
26.Zıt kavramları eşler.	
27.Haftanın günlerini sayar.	
28.Olaylı resimleri sebep-sonuç ilişkisine göre sıralar.	
29.Gece-gündüzü ayırt eder.	
30.Sırasında kurallara uygun oturur.	
31.Yazı sonra gerekli araç-gereci uygun şekilde kullanır.	
32.Harfleri oluşturan temel çizgileri çizebilir.	

33.Rakamları kuralına uygun olarak yazar.	
34.Sayılarla uygun objeyi eşleştirir.	
35.10'a kadar toplama işlemleri yapar. Tam sayıları bilir.	

Şekil 4: Bilişsel alan beceri kontrol listesi

1.2.5. Dil Gelişim

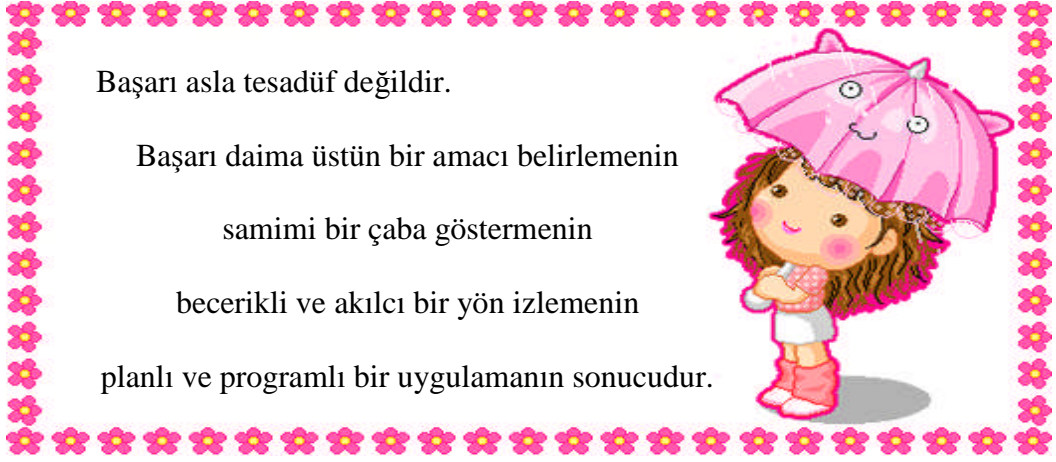
DİL GELİŞİMİ ALANI BECERİ KONTROL LİSTESİ	
-:YAPAMAZ +:YAPAR Y:YARDIMLA YAPAR	UD: UYGUN DEĞİL
1. Ses çıkarır.	
2. Sesleri tanır.	
3. Sesin yönünü anlar.	
4. Sesleri ayırt eder.	
5. Varlıkları hareket ve sesleriyle taklit eder.	
6. İnsan seslerini ayırt eder.	
7. Sessini doğru (uygun ses tonunda) kullanır.	
8. Bireysel şarkı söyler.	
9. Grupla birlikte şarkı söyler.	
10. Söylediği şarkıları gün, hafta ve ders konularına göre tanır.	
11. Söylediği şarkıları tür özelliklerine göre tanır.	
12. Şarkıları tür özelliklerine göre söyler.	
13. Çevresinde gördüğü çalgıları tanır.	
14. Çevresindeki çalgıları özelliklerine göre tanır.	
15.Çalgıları ayırt eder.	
16. Sınıftaki ritim araçlarını kullanır.	
17. Sesi ile müzik yapar.	
18. Çevresindeki varlıkların seslerini çıkarır.	
19. Çevresindeki varlıkların hareket hızlarını taklit eder.	
20. Dinlediği seslere uygun ritmik devinimler yapar.	
21. Dil ve dudak çalışmaları yapar.	
22. Nefes alıştırmaları yapar.	
23. Sözel yönergelere uyar.	
24. Kendini ifade eder.	
25. Resimdeki olayları anlatır.	
26. Karşısındakini dinler.	
27. Kelimeleri yerinde kullanır.	
28. Adını bilir.	
29. Sorulara cevap verir.	
30. Sorulduğunda olayın sonucunu söyler.	
31. Resimli kartta gördüklerini anlatır.	
32. Evde yaptıklarını söyler.	
33. Okulda yaptıklarını söyler.	
34. Okulun fiziksel özelliklerini söyler.	
35. İki kişi arasından kendisini gösterir.	

Şekil 5: Dil gelişimi alanı beceri kontrol listesi

1.2.6. Öz Bakım Becerileri

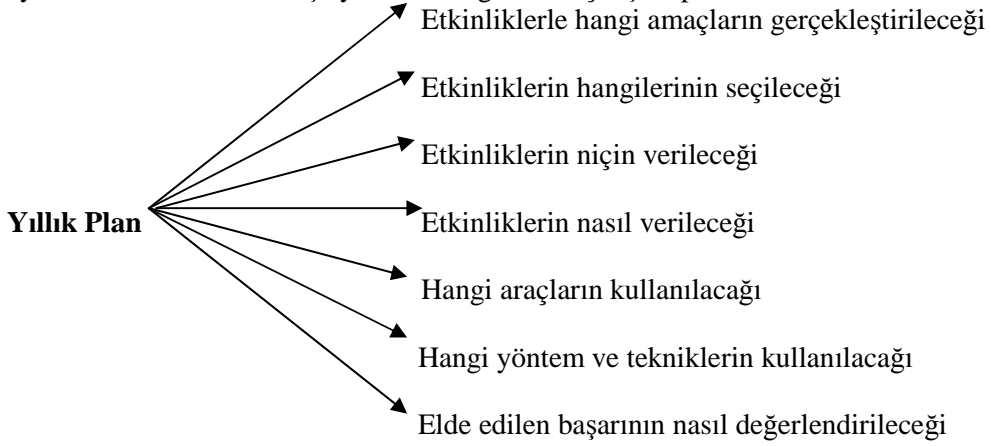
ÖZ BAKIM ALANI BECERİ KONTROL LİSTESİ	
—YAPAMAZ +: YAPAR Y: YARDIMLA YAPAR UD: UYGUN DEĞİL	
1. Bardaktan su içer.	
2. Çatal, kaşık, bıçak kullanır.	
3. Yemeğini normal hızda yer.	
4. Tabağını kendisi taşır.	
5. Ellerini, yüzünü yıkar.	
6. Dişlerini fırçalar.	
7. Burnunu temizler.	
8. Bağımsız giyinir.	
9. Terliğini giyip çıkarır.	
10. Beresini giyip çıkarır.	
11. Çorabını giyip çıkarır.	
12. Pantolonunu giyip çıkarır.	
13. Ayakkabısını eşleştirir.	
14. Çeşmeyi açıp kapatır.	
15. Hırkasının düğmesini ilikleyip çözer.	
16. Ceketini çıkarıp giyer.	
17. Saçlarını tarar.	
18. Fermuarını açıp kapatır.	
19. Kazağını giyip çıkarır.	
20. Tuvaletini bağımsız yapar.	
21. Yatağından temiz kalkar.	
22. Yatağını bağımsız olarak düzenler.	
23. Giysilerini katlayıp düzenler.	
24. Çantasını bağımsız olarak düzenler.	
25. Dolabını temiz tutar.	
26. Evde toz alır.	
27. Yerleri süpürür.	
28. TV açıp kapatır.	
29. Tırnaklarını keser.	
30. Oyuncaklarını toplar.	
31. Sebze ve meyveleri yıkar.	
32. Çöpleri döker.	
33. Basit alışverişleri yapar (ekmek vs.).	
34. Lambaları açıp, kapatır.	
35. Sifonu çeker.	

Şekil 6: Öz bakım alanı beceri kontrol listesi

1.3. Yıllık Plan

Yıllık plan; öğretim yılı süreci içinde programdaki üniteleri veya konuları hangi aylarda, ne kadar sürede işleyeceklerini gösteren çalışma planıdır.

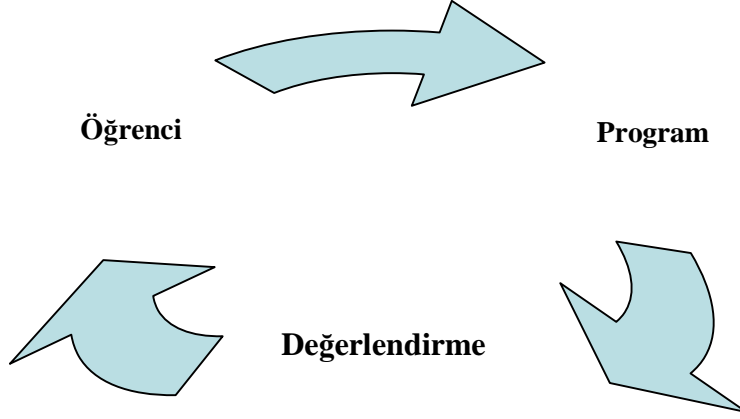
konularının belirler.

Yıllık planlar genel anlamıyla öğrenciye kazandıracığınız davranışlarla içerik boyutunun gösterilmesidir.

Yıllık planlar bir yıl içinde kazanılması beklenen davranışların programlanmasını gerektirir.

Veli görüşme periyodunun belirlenmesi, konuların daha kolay kavranabilmesi için yapılacak inceleme gezilerinin yer alması, sosyal yaşantının zenginleştirilmesi amacıyla düzenlenen parti, kutlama ya da eğlence programlarının yıllık planda yer alması gerekir.

EĞİTİMİN TEMEL UNSURLARI

Şekil 7: Eğitimin temel unsurları

1.3.1. Yıllık Planda Yer Alan Etkinlikler

Yıllık plan yaparken öğrencinin genel performans düzeyine ilişkin özetler, davranış ölçütü, öğretmenin gözlemleri doğrultusunda öğrencinin ihtiyacı olan gelişim alanları belirlenir. Geliştirmek istediğimiz alanlara uygun olarak amaçlar tespit edilir. Bu amaçlara ulaşmak için etkinlikler saptanır. Bu etkinlikler içinde serbest zaman etkinlikleri, Türkçe dil etkinlikleri, oyun etkinlikleri, müzik etkinlikleri, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları, drama yer alır.

➤ **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı**

• **BEP Nedir**

BEP, öğrencinin performans düzeyi doğrultusunda öğrenciye özgü bireysel hedeflerin olduğu ve bu hedeflere nasıl ulaşılabileceğinin belirlendiği öğretim programıdır.

Okul ve sınıfta yapılan çalışmaların özünü planlama, öğretme ve ölçme teknikleri oluşturur. Okul bünyesinde gerçekleşen bu genel düzenlemeler çocuğun beceri, yetenek ve ilgilerini de göz önünde bulundurur. Çocukların büyük çoğunluğu bu düzenlemeler çerçevesinde öğrenebilir ve gelişebilir. Bununla birlikte öğrenme ve ilerleme kaydetmekte güçlük çeken bireylerin özel eğitime gereksinimi vardır.

Bu aşamada yapılması gereken, bireyin gereksinim özelliklerini belirlemektir. Gereksinimler betimlenirken gelişimsel süreç dikkate alınmalı, güçlü yanlar yazılırken olumlu ifadeler kullanılmalıdır.

Bireyin güçlü ve zayıf yanlarının belirlenmesine ışık tutmak amacıyla;

- Akademik başarı düzeyi,
- İletişim becerileri,
- Dil ve konuşma gelişimi,
- Uyum davranışları,
- Öz bakım becerileri,
- Sosyal – Duygusal gelişimi,
- Motor becerileri, gözden geçirilir.

Neden “BEP”? Öğrencinin aynı yaş grubundaki çocuklara sunulan eğitim olanaklarından yararlanmasını engelleyen bir durumu varsa engelli ya da yetersizliği performansını olumsuz etkiliyorsa, ihtiyaçlarının giderilmesi için destek eğitime gereksinim duyuluyorsa **bireyselleştirilmiş eğitim programına ihtiyaç vardır.**

BEP İle öğrencinin;
Yapabilecekleri betimlenir.
Sorumluluk alması sağlanır.
Öğrenmesi izlenir.
İlerlemeleri kaydedilir.
Akademik ve sosyal beceriler kazandırılır.

➤ **BEP Hazırlarken Nelere Dikkat Etmeli**

Öğrenci neyi ne kadar biliyor veya yapabiliyor saptadınız mı?
Öğrencinin neyi bilmesini veya neyi yapabiliyor olmasını istiyoruz?
Gereksinim önceliklerini sıraladınız mı?
Öğrencinin yetersizliği öğrenmesini nasıl etkiliyor?
Öğretime nerden başlayacağız?
Hedefe ulaşıldığında öğrencide ne göreceğiz?
Öğrenmeyi nasıl ve neyle ölçeceğiz? Konularına dikkat edilmelidir.
Engelli birey hakkında bilgi edinebilmek ve hangi aşamada olduğunu saptamak için alınan kişisel gözlem formu örnekleri gereklidir.

➤ **BEP Nasıl Hazırlanır**

Bireyselleştirilmiş eğitim programını hazırlayacak ekip oluşturulmalıdır. Ekipte başkan, öğretmen, özel eğitim gerektiren birey, rehber öğretmen(psikolojik danışman), eğitim programı hazırlamakla görevlendirilen öğretmen ve aile bulunmalıdır.

Çocuğun eğitsel performans düzeyi belirlenmelidir.
Uygun eğitim ortamları hazırlanmalıdır.
Bireyselleştirilmiş öğretim programı hazırlanmalıdır.
Uzun ve kısa dönemli amaçlar planlanmalıdır.
Uygun öğretim materyalleri ve yöntemleri belirlenmelidir.
BEP'in uygulanması ve değerlendirme biçimine karar verilmelidir.

Ailenin onayı alınmalıdır.

➤ **Etkili bir BEP için ne yapılmalıdır**

Birey ve aile eğitim sürecine katılmalıdır. Ailenin katılımı eğitimin devamlılığını sağlar. BEP, kullanılması ve tamamlanması kolay bir formatta olmalıdır. BEP yazarken kullandığımız dil, açık ve anlaşılır olmalıdır. Olumsuz ve belirsiz ifadeler programda yer almamalıdır.

Bireyle ilgili gerekli bilgilerin bulunması yeterlidir. İnce detaylara girilmemeli kısa ve öz ifadeler kullanılmamalıdır. **Yapılabilecek hedeflerimiz objektif olmalı, gerçekçi amaçları esas almalıyız.**

➤ **Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı**

BÖP; BEP’te öğrencinin gereken davranışları kazanması için öğrencinin ve çalışanlarının yapması gerekenleri ayrıntılı ve açıkça ifade eden planlardır. Günlük, haftalık veya aylık olarak geliştirilebilir. BEP’te yer alan uzun dönemli amaçlara ulaşmak için kısa dönemli amaçlarımızı nasıl öğreteceğimiz konusunda yol gösterecek planlardır.

Bir öğretim planında şu unsurlar bulunmalıdır:

Öğrencinin adı, öğretmenin adı, öğretim programının adı, öğrencinin genel performans düzeyine ilişkin özet ifadeler, davranış ölçütü, öğrenme ortamı, materyal, öğretim amaçları, öğretim basamakları, öğretim yöntem ve teknikleri, süre, dersin işlenişi, değerlendirme.

Etkinlik 4:Hikâye

Çocuğun tek hayali dünyaca ünlü bir karateci olmaktı. Fakat sol kolu yoktu. Yine de hayalinden vazgeçmedi ve usta bir karate hocasının öğrencisi oldu. Hoca öğrencisine tek bir hareket öğreterek, sürekli bunu yapmasını istedi. Bir gün çocuk ‘Hocam bu hareketten sıkıldım başka hareketlere geçsek, ‘diyecek oldu ama hocası kabul etmeyerek bu işi dünyada en iyi yapan kişi olmadıkça hareketi değiştirmeyeceğini söyledi.

Çocuk bu hareketi o kadar iyi yapıyordu ki, hocasını bile kaptığı gibi yere vuruyordu Bir gün hocası elindeki **karate şampiyonasına giriş belgesini** çocuğa gösterdiğinde, çocuk itiraz etti.-Hocam ben sakatım nasıl olurda müsabakalara girerim dese de hocası ‘Sen sadece en iyi yapabildiğin hareketi yap!’ dedi.

Çocuk yarışma günü ringe çıktı ve tek hamlede rakibinieledi. Karşısına çıkan en güçlü finalisti de yenerek şampiyon oldu. Sevinçle hocasının yanına koştu ve ‘İnanamıyorum tek kolumla şampiyon oldum. ’deyince, hocası çocuğa baktı ve –Sol kolun olmayabilir ama sen karatedeki en zor hareketi yaptın, rakibinin bu hareketten kurtulabilmesinin tek yolu senin sol kolunu tutmaktı! Dedi.

Hikâyede anlatılmak istenen ana fikir nedir? Bu hikâyeye ve konuya uygun bir slogan bulunuz.

Yapacağımız eğitim programları öğrenciye özgü, çocuğun beceri, yetenek ve ilgileri dahilinde olmalıdır. Bireyin gereksinimleri, güçlü yanları desteklenmeli, yapabildikleri üzerine ilerlemeler sağlanmalıdır.

Siz de bu hususlara dikkat ederek seçtiğiniz özür grubuna yönelik bir yıllık plan hazırlayınız.

✦ **ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ ÇOCUĞA EN UYGUN GELEN ŞEKİLDE KULLANILMALIDIR.**

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİM PROGRAMI (BÖP) FORMU

Öğrencinin adı ve soyadı:

Sınıfı:

Öğretmenin adı ve soyadı:

Ünite/Konu	
Öğrencinin Performans Düzeyi	
Uzun Dönemli Amaç	
Kısa Dönemli Amaç	
Öğretimsel Hedef	
Öğretim Süreci	
A)Öğretimin Yapıldığı Yer	
B)Araç-Gereçler	
C)Öğretimde Kullanılan Yöntemler/ Teknikler	
D)Süre	
E)Dersin İşlenişi	
F)Değerlendirme	

Şekil8: Bireyselleştirilmiş öğretim programı (BÖP) formu

✎ HIÇ BİR ŞEY ÇOCUĞU MUTSUZLUK KADAR SUSTURAMAZ!!

Yıllık planların uygulanması: Yıllık plan uygulama aşamasında öğrencinizin performans düzeylerini belirleme, eğitim ortamı ve gerekli materyali hazırlama, kullanılacak öğretim yöntemleri gibi pek çok konuda bazı temel bilgilere sahip olmalısınız.

Engelli bireye bir şey öğretebilmek için onun sahip olduğu becerilerinin neler olduğunu çok iyi bilmelisiniz. İşte bu aşama, öğretimde ilk basamak olan performans belirleme aşamasıdır.

Performans düzeyinin belirlenebilmesi için;
Bireyin davranışları gözlenerek kaydedilir.

Davranışlarıyla ilgili daha önceden hazırlanmış raporlar incelenir.

Bireyin zayıf ve güçlü yönleri belirlenir.

Bireyin yapabildikleri hakkında ailesiyle görüşülür.

Önceki öğretmenleriyle durum değerlendirilmesi yapılır.

Öğrenci performansı kabaca değerlendirildikten sonra programdaki becerilerin hangilerine, ne ölçüde sahip olduğunu belirlemek için “ölçüt bağımlı beceri kontrol listesi”

oluşturulur. Bu testler bir engelli çocuğu diğer engelli çocuktan ayrı olarak değerlendirmemizi sağlar. Ölçüt bağımlı beceri kontrol listesi (+) veya (-) olarak değerlendirmeye alınır.

Öğrencinin dil ve konuşma gelişimini değerlendirileceği örnek 'ölçüt bağımlı beceri kontrol' listesi aşağıdaki gibidir.

DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ DERSİ ÖLÇÜT BAĞIMLI BECERİ KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı Sınıfı Ünite Adı Tarih//

PERFORMANS

DEĞERLENDİRME

BİLDİRİMLER	ÖLÇÜ T	SORULAR		B.	S. İ	M.O	F. Y
A1 Dil esnekliğini geliştirici çalışmalar yapar. 1. Dilini ağız içinden çıkarır.	% 100	Dilini çıkar.					
2. Dilini çenesine dokundurmaya çalışır.	% 100	Dilini çenene dokundur.					
3. Dilini burnuna dokundurmaya çalışır.	% 100	Dilini burnuna dokundur.					
4. Dilini sağ yanağına dokundurmaya çalışır.	% 100	Dilini sağ yanağına dokundur.					
5. Dilini sol yanağına dokundurmaya çalışır.	% 100	Dilini sol yanağına dokundur.					
6. Dilinin hareket ettirerek yiyecekleri yalar.	% 100	Dilini hareket ettirerek yiyecekleri yala.					
7. Dilini dudak etrafında dairesel olarak hareket ettirir.	% 100	Dilini dudak etrafında dairesel olarak hareket ettir.					
8. Dilini damağın arkasından öne doğru hareket ettirir.	% 100	Dilini damağın arkasından öne doğru hareket ettir.					

Şekil 9: Dil ve konuşma gelişimi dersi ölçüt bağımlı beceri kontrol listesi

B : Bağımsız

S.İ : Sözel İpucu

M.O : Model Olma

F.Y. : Fiziksel Yardım

➤ **Eğitim Amaçları**

Öğrencinin performans düzeyinden yola çıkarak onda yıl ve dönem sonunda görmek istediğimiz davranışlar bizim uzun dönemli amaçlarımızı (UDA) oluşturur. Öğrencinin kısa sürede gerçekleştirebileceği amaçlarda kısa dönemli amaçlarımızdır (KDA).

UDA'lar genel olmasına karşın, KDA'lar özel ve ayrıntılıdır.

UDA'lar bireyin yapması gerekenleri, KDA'lar yapabildiklerini içerir.

UDA'lara ulaşabilmek için belirgin ve ölçülebilir şekilde öğrencinin ne yapacağını belirten KDA'ya ihtiyaç vardır. KDA yazılırken amaçların açık, anlaşılır, belirgin, gözlenebilir, ölçülebilir olmasına dikkat edilmelidir. UDA'lar öğrencinin o anki yapabildiklerinden daha üst bir durumda olmalıdır. KDA'lar bireyin performans düzeyi ile UDA'lar arasında ara basamaklardır.

NOT: Bir öğrenci için alınan her amaç gözlenebilir ve ölçülebilir olmalıdır.

Belli aralıklarla uzun dönemli amaçlar gözden geçirilmeli, gerekliyse tekrar yazılmalıdır. Kısa dönemli amaçlarda çocuğun hangi amaçları öğrenmeye gereksinimi varsa hangi amaçlar hayatında kolaylık sağlayacaksa o beceriler öncelikli olmalıdır

Örnek Çalışma 1

UDA: Öğrenci, metni bağımsız yazar.

KDA: Öğrenci, okuma-yazma hazırlık çalışmalarını yapar.

Öğrenci, çizgi çalışmalarını yapar.

EĞİTSEL AMAÇLAR VE KISA DÖNEMLİ AMAÇLAR

Gelişim Alanı	Dil ve Konuşma Gelişimi
Performans Düzeyi	Öğrenci etkili yazma için gerekli kuralları söyler. Kendisine verilen çizgi çalışmalarını yapar. Temel çizgi çalışmalarını tamamlar.
Uzun Dönemli Amaçlar	Öğrenci metni bağımsız olarak yazar.
Kısa Dönemli Amaçlar	Fiş cümlelerine bakarak yazar. Fiş cümlelerini karışık bakarak yazar. Fiş cümlelerine bakmadan yazar. Fiş cümleleriyle karışık boşluk doldurur. Fiş cümlelerine bakmadan bağımsız olarak yazar.

Şekil 10: Eğitsel amaçlar ve kısa dönemli amaçlar

**"EN CILIZ DALIN ÜZERİNDE BİLE AÇMAYI BEKLEYEN BİR
TOMURÇUK VARDIR".**

1.3.2. Yıllık Planda Kullanılacak Yöntem, Teknik, Araç Gereç Ve Malzemeler

➤ Öğrenme Yöntemleri

Öğretim karmaşık bir süreçtir. Öğretmen öğretmek istediği davranışları belirledikten sonra bunları hangi yöntemlerle vereceğine karar vermelidir. Bu yöntemlerden hangisini kullanacağını belirlerken:

Bireyin özelliklerini (dikkat, algılama, bellek kapasitesi, motivasyon vs.), Öğrenilecek becerilerin zorluk düzeyi (basit veya karmaşık oluşu) gibi değişkenleri dikkate almalıdır.

Bazı beceriler için tek yöntem kullanılırken, bazıları için birden çok yöntem kullanılabilir. Bu yöntemlerden bazılarını inceleyelim.

➤ Açık Anlatım Yöntemi (Doğrudan Öğretim)

Öğretmen vereceği kavramla ilgili olarak olumlu ve olumsuz örnekler oluşturur. Kavramın ilişkili ve ilişkisiz özelliklerini belirler. Olumlu örnekler kavramı tanımlama amaçlı verilirken, olumsuz örnekler kavramda bulunmayan nitelikleri taşır.

ÖRNEK: Açık anlatım yöntemi kullanılarak “Kare” kavramını öğretme ile ilgili örnek çalışma

Kare kavramının verilebileceği tanımlamalar yapılır. (Kare pencere, kare tabak, kare yastık gibi) Daha sonra Kare kavramı ile ilgili olumsuz örnekler sunulur. (Üçgen çatı, yuvarlak top, silindir boru gibi)

➤ Basamaklandırılmış Yöntem

Bu yöntem YAP-GÖSTER-SÖYLE-YAZ basamaklarından oluşur. Öğrenciler öğretmeni beceri yaparken görürler, dinlerler. Bu beceriyi daha sonra kendileri yapar, gösterir, söyler ve yazarlar. Öğrenci doğru tepki verdiğiğinde davranış gösterilir, yanlış tepki verdiğiğinde öğretime geri dönlür.

ÖRNEK: Basamaklandırılmış yöntemle oluşturulmuş örnek bir çalışma
Öğretmen öğrenciye yerdeki fasulyelerden “5” rakamını yazmasını söyler. (Yap basamağında gerçek nesnelere kullanılır; öğrencinin gruba katılmasını sağlamak için kullanılan etkili bir yoldur.)

Öğretmen öğrenciden 1'den 10'a kadar verilen sayı kartlarından "5" olanı göstermesini ister. (Göster basamağında öğretmen görsel uyarılar kullanır. Öğrenci uyarıcıları görebilmelidir.)

Öğretmen öğrenciye bir elinde kaç parmak olduğunu söyler ve söylemesini ister. (Uyarıcı sözlü olarak verilir ve sözlü tepki vermesi beklenir.)

Öğretmen sayı kartındaki "5" rakamını öğrencisine verir ve bahçedeki toprağa yazmasını ister. (Yaz basamağında uyarıcı yazılı olarak verilir ve öğrenciden doğru tepki vermesi beklenir.)

➤ **Beceri Öğretim Yöntemleri**

Birden çok basamaklı davranışların öğretilmesine zincirleme öğretim denir. Zincirleme öğretim;

İleriye zincirleme

Geriye zincirleme

Tüm basamakların öğretimi

olmak üzere üç öğretim biçiminde gerçekleştirilir.

- **İleriye Zincirleme:** Davranışın ilk basamağından itibaren tek tek öğrenilmesidir.

Hırkayı askıdan almak

Hırkanın tek kolunu giymek

Hırkanın diğer kolunu giymek

Düğmeleri teker teker ilikleme

- **Geriye Zincirleme:** Öğretim yapılırken öncelikle son işlem basamağı üzerinde durulur. Beceriye oluşturan basamakların sonundan başlayarak ilk basamağı kadar her bir davranışın öğretilmesidir.

Hırkanın iliklenmiş düğmelerini teker teker açmak

Hırkanın tek kolunu çıkarmak

Hırkanın diğer kolunu çıkarmak

Hırkayı askıya asmak

- **Tüm Basamakların Öğretimi:** Her denemede bütün basamakların öğretilmesidir.

➤ **Öğretimde Kullanılan Yardım Türleri**

- **İpuçları:** İpucu, öğrenciye belli bir uyarıcının varlığında doğru tepkide bulunmasını sağlamak amacıyla nasıl davranacağı ve ne yapacağına ilişkin hatırlatmada bulunmadır. İpuçları; sözlü ipucu, fiziksel yardım, model olma ve işaret ipucu içerir.

- **Sözel ipucu:** Bireye yapacağı davranışı hatırlatıcı tanımlar ve açıklamalar yapma şeklindedir. Ayrıca onay verme, cesaretlendirme amacıyla kullanılmaktadır. Kelimesinin devamını getiremeyen çocuğu “evet, devam et” demek sözel yardım olarak adlandırılır.
- **Fiziksel yardım:** Çocuğa beceri basamağını nasıl yapacağını hissettirmek zamanla beceri basamağını sözel ipucuyla yapmasını sağlamaktır. Fiziksel yardım bireye bir beceriyi gerçekleştirirken elle yapılan yardımdır. Örneğin elimizle elini tutarak duvar boyamasını sağlamak tam yardım, koluna dokunarak sağladığımız yardım kısmi yardım, parmağımızın ucuyla omzuna dokunmak yönlendirme olarak nitelendirilir. Fiziksel yardım kullanırken sözel açıklamalar yapmak, çocuğun hareketi anlaması açısından önemlidir.
- **Model olma:** Bir beceri ya da davranışın eğitimci yada bir başkası tarafından yapılarak gösterilmesidir. Eğitimci davranışın nasıl yapılacağını gösterirken sözel olarak da açıklar. Bireyin davranışı taklit etmesi istenir. Bu motor becerilerin verilmesinde çok etkili bir yöntemdir.
- **İşaret yardımı:** Yapılması istenen davranışla ilgili işaretleri kullanmaktır. Sözel uyarıyı anlamayan bireye elimizle “gel” işareti yapmak, gözümüzle nesneyi işaret etmek gibi.
- **Görsel yardım:** Resim, şekil, fotoğraf gibi görsel malzemeleri ipucu olarak kullanmaktır. Örneğin sorduğumuz sayıyı hatırlatmak için duvar saatini göstermek, aile bireylerini tanıtırken fotoğraflardan yararlanmak görsel yardım kapsamındadır. Amacımız bir beceriyi en az yardımla yapabilmesini sağlamaktır. Yardımlar, beceriler öğrenildikçe azaltılmalı ve giderek sonlandırılmalıdır.
- **Şekil Verme:** Şekil verme, öğrenciye yeni bir davranışın kazandırılması, var olan davranışlarının artırılması ya da gerçekleştirilmesinde kullanılan temel süreçlerden biridir. Şekil verme, bir davranışın öğelerinin birkaçının pekiştirilmesini ve diğer öğelerinin pekiştirilmemesini ya da sönmesini içerir. Başlangıçta, gösterilen davranışlardan hedef davranışa yakın olan başarılı davranışlar pekiştirilirken, sonra bu davranışların pekiştirilmesine son verilerek davranış çeşitlendirilir ve aralarından hedef davranışa yakın olan davranışlar seçilip tekrar pekiştirilerek hedef davranışın oluşumu sağlanır. Şekil verme sürecinde sadece hedef davranış değil, hedef davranışa ulaşmayı sağlayan her tepki pekiştirilir. Böylece öğrencilerden davranışın son şeklini beklemek yerine, öğrencinin gösterdiği küçük ilerlemeler pekiştirilerek davranışa şekil verilir.

➤ **Eğitimde Kullanılabilecek Teknikler**

• **Model Olma**

Çocuğun istenilen davranışları izleyip taklit edebilmesi için yetişkinler olumlu model davranışlar sergilemelidir. Çocuğun dikkati bu model davranışlar üzerine çekilmeli ve çocuk bu davranışı gösterdiğinde ödüllendirilmelidir.

• **Ödüllendirme**

Çocuk istenilen davranışı yaptıktan sonra ödüllendirilirse o davranışın görülme sıklığı artar. Ödüller “aferin” gibi sözel ya da başını okşama gibi fiziksel ödüller olabilir.

• **Soru Sorma**

Çocukları düşünmeye yönlentmek ve ifade edici dillerini geliştirmek için düzeylerine uygun açık ve anlaşılır sorular yöneltilmelidir.

Örneğin öğretmen ev, çocuk yap-boz tipi bir oyuncak araba yaparken,

Öğretmen: Tamam çok güzel oldu. Şimdi bak bakalım arabanın nesi eksik ? Hangi parçayı bulmamız gerekiyor? (soru sorma)

Çocuk: Tekerlekleri

Öğretmen: Aferin (ödüllendirme) haydi şimdi tekerlekleri bulalım.

• **İstenilenlerin Tekrar Edilmesi**

Çocuğa yöneltilen soru ya da yönerge karşısında bir tepki alınmaz ise cümle yetişkin tarafından tekrar edilir ya da daha fazla açıklayıcı bir ifade kullanılır.

• **İpucu Verme**

Öğretmen sorduğu soru karşısında tepki alamaz ise çocukları düşünme ve problem çözmeye yönlentmek için ipucu verme tekniğini kullanabilir.

• **Genişletme**

Çocuğun kullandığı sözcüğün cümle içerisinde kullanılması ya da başka bir sözcükle tanımlanmasıdır.

• **Göz Kontağı Kurma ve Dinleme**

Çocuk konuşurken yetişkin tarafından dinlendiğini ve önemsendiğini hissederse kendine güven kazanır ve konuşma için istekli hale gelir. Çocuğu dinlemenin bir yararı da çocuğa iyi bir dinleyici olması için model olma ve gerektiğinde bu davranışı taklit etmesi için fırsatlar yaratmadır.

• **Rol Değiştirme**

Çocuklarda güven duygusunun gelişimini sağlayan bir diğer teknik de, çocukların yetişkin rolünü alarak bu rolü yetişkine karşı kullanmasıdır. Çocuklara yetişkine model olma ve yetişkini yönlendirme gibi fırsatların verilmesi eğitimin etkisini artırmaktadır.

• **Geri İletim (Feed-Back)**

Bir kaynaktan gönderilen uyarıcı karşısında, uyarıcının gönderildiği başka kaynaktan uygun tepkinin alınması ve böylece iletişimin devamlılığının sağlanmasıdır.

• **Cümle Tamamlama**

Çocukları düşünmeye yönelten ve ifade edici dil gelişimlerini destekleyen bir teknikte yetişkinin söylediği bir cümlenin çocuk tarafından tamamlanmasıdır.

Örneğin;

Öğretmen: Çay soğuktur ama dondurma...

Çocuk: Soğuk...

KÖR İLE KÖTÜRÜM

—Bak arkadaş, ne ben sağlam bir adamım...
— Ne ben tamam bir insanım.
— Ben kötürümüm
—Ben de körüm;
Hem anadan doğma körüm.
Ben düşündüm ki ikimiz
Tam bir insan olmak için
Her şeye malikiz;
Senin bacakların var
Benim gözlerim de bakar.
Ben senin gözüün olurum
Gecen gündüzün olurum
Sen de bana bacak, ayak
—Öyleyse hiç düşünme, kalk!
Senin için bakar ve görürüm
—Ben de seni istediğin
Yere alır götürürüm.
İşte böyle;
İki mihnet birleşince
Bir teselli hasıl olur,
Mihnetliler de kurtulur.

Tevfik FİKRET

Eğitim Yöntemlerinde (Ödül) Pekiştireçler

Pekiştireç, bir davranışın ortaya çıkma sıklığını artıran uyarılara denir. Eğer bir olay ya da nesne sonucunda davranış sıklığı artıyorsa pekiştireç kapsamına girer, artırmıyorsa pekiştireç değildir, deriz. Pozitif pekiştireçler genel olarak birer ödöldürler. Kişinin hoşuna giderek her şey pekiştireç olarak kullanılmaktadır.

Pekiştirenleri 3 grupta sınıflandırabiliriz.

- Yiyecek ve içecekler** (ikolata, cips, kola gibi yiyecek ve içecekler)
- Etkinlikler ve oyunlar** (Yapmaktan zevk aldıkları aktiviteler).
- **Sosyal, toplumsal pekiştirenler** (Sevmek, okşamak gibi fiziksel yakınlık içeren davranışlar.)

Pekiştirenler bireyin yaşına, gelişim ve kişilik özelliklerine ilgilerine göre farklılıklar gösterebilir. Bu nedenle eğitim programı hazırlarken birey için en uygun pekiştirenin belirlenmesi gerekir.

Bunun için;

- Çocuk doğal ortamlarda gözlenerek hoşlanıp hoşlanmadığı şeyler kaydedilmelidir.
- Doğrudan çocuğun kendisinden bilgi alınabilir. Sevdiği etkinlik, yiyecek içecek listesi oluşturulabilir.
- Aileyle görüşülerek zevk aldığı pekiştirenler belirlenebilir.
- Öğrenci yapılandırılmış ortamlarda gözlenebilir.

Pekiştirmede Marka Yöntemi: Her istenilen davranışa bir değer biçilmeli, bir kriter oluşturulmalıdır (yıldız veya puan). Kaç yıldız veya puanla hangi ödüle ulaşabileceği bireye söylenmelidir. Puan veya yıldız biriktirerek daha büyük bir ödül kazanacağını bilmek bu yöntemin etkili olarak kullanılmasını sağlar.

Pekiştiren Kullanırken Nelere Dikkat Ederiz

- Pekiştiren, olumlu davranıştan hemen sonra verilmeli araya başka davranış girmemelidir. Pekiştiren davranıştan çok sonra verilirse birey hangi davranışının pekiştirildiğini algılayamaz.
- Bireyin her istediği an ulaşabileceği nesne ve durumlar pekiştirmede etkili olmayabilir. Ödülü sadece olumlu davranıştan sonra verirsek pekiştiren sayılır. Her istediğinde çikolata yiyen çocuk için çikolata etkili bir pekiştiren değildir.
- Hedef davranış kazanılmaya başlandıkça pekiştiren miktarı azaltılmalı, giderek sonlandırılmalıdır.
- Pekiştiren, etkisini yitirmeye başladığı an değiştirilmelidir.
- Bireyin hoşlanarak yaptığı çalışmalarda abartı olmayan övgü sözcükleri yeterlidir.
- Pekiştiren uygulayıcı tarafından kolay uygulanabilmelidir. Bir oyunu olumlu davranışın her basamağında kullanmak çalışmanın bütünlüğünü bozacağından, etkinliği bitiminde uygulamak daha verimli olacaktır.

Öğretim Sırasında!!!

Çocuğun ilgisini çekin!
Ne yapması gerektiğini açıkça söyleyin!
Sözel talimat yeterli değilse model olun!
Gerekirse fiziksel yardımda bulunun!
Çocuk becerisini gerçekleştirdikten sonra
Mutlaka ödüllendirin!

DEĞERLENDİRME

- Hedeflenen davranışların öğrencide ne ölçüde gerçekleştiğinin ölçüldüğü bölümdür.
- Değerlendirme;
- Amaçlardaki davranışlarla, öğrencinin yapabildikleri ölçülerek.
- Bir öğrencinin amaçlara ulaşma düzeyi ile başka bir öğrencinin beceri düzeyleri ölçülerek yapılır.
- Değerlendirmede amaçların uygunluğu, yöntem ve tekniklerin uygunluğu, programın çocuğun yapabildiklerine uygunluğu, tutarlı ve nesnelliği bilgilerine yer verilir.
- Değerlendirmede hedef öğrencinin belirlenmiş amaçları ne kadar yapabildiğidir.

Kullanılan Araç Gereç ve Malzemeler

Yıllık planda kullanılacak yöntem, araç gereç ve malzemeleri uygularken:

- Engelli bireye karşı olumlu ve sakin ifadeler kullanılmalı, etkinlikler seviyeye uygun ve somut olmalıdır. Öğrencinin başarıları ödüllendirilmeli, becerileri desteklenmelidir.
- Özel eğitime muhtaç öğrencinin etkinliklere aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Özel eğitime muhtaç öğrencinin doğru davranışlarda bulunmasını isteyen öğretmen, her şeyden evvel kendisi doğru davranışlar sergilemelidir.
- Engelli bireylerin ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilmeleri için onu pek çok yönü ile değerlendirmeli, ona en uygun olan yöntem ve teknikler saptanmalıdır.
- Engeli olan bireylerin, sınıftaki etkinlikleri yaparken çok çabuk yorulabilecekleri öğretmen tarafından dikkate alınmalıdır.
- Engelli bireylere becerilerini geliştirici “ev egzersizleri” verilmelidir.
- Sınıf içinde kullanılan komutlar basit,kısa ve net olmalıdır.
- Etkinlik sırasında ortama uygun olmayan bir davranışta bulunan öğrencinin, bu davranışı görmezden gelinerek onun o ortamdan uzaklaştırılması sağlanmalıdır. Aşırı hareketlilik gösteren öğrencinin, sınıf içinde ortam düzenlemesine gidilebilir. Ancak düzenleme yapılırken bunun bir ceza olmadığı açıklanmalıdır.
- Engeli olan öğrenci, arkadaşları ya da kardeşleri ile kıyaslanmamalı,yapılıyorsa bu çocuğa yansıtılmamalıdır.

- Öğrenci, bir önceki beceri ya da becerinin kalan bölümünü tamamen öğrendiğinde beceriyi izleyen güç bölümü öğretilmelidir.
- Engeli olan çocuklarda bağımsızlık duygusunu geliştirebilmek için kendi araç-gereçlerinden sorumlu olmaları istenmelidir.
- Özel eğitime muhtaç çocukların sınıftaki her etkinliğe katılımları cesaretlendirilmelidir. Eğer öğrencinin faaliyetlere katılımları mümkün olmuyorsa ek etkinlikler düzenlenmelidir.
- Öğretmen, eğitim verirken uyanık bir gözlemci olmak zorundadır. Öğrenciye yardım edebilmek için var olan problemin farkında olabilmelidir.
- Etkinliklere, çocuğun gelişim seviyesine uygun araç gereç ve çalışmalarla başlanmalıdır.
- Küme çalışmalarına yer verilerek, birbirleri ile iyi geçinmeleri ve zamanlarını verimli bir şekilde kullanmaları teşvik edilmelidir.
- Çocukların öz güvenini arttırıcı ifadeler kullanılmalıdır (Yapabilirsin, tekrar denemelisin gibi).
- Sık sık müdahale etmekten kaçınılmalı, olumsuz davranışlar sınıf huzurunda tartışılmamalıdır.
- Eleştirilmemeli, “doğru olan bu” diyerek ikna edici ifadelerle yanlış gösterilmelidir.
- Dikkat dağınıklığını engellemek için öğrenciler sıkıldığında etkinliği bırakıp sevdikleri bir şey yapmalarına izin verilmelidir (televizyon izleme, oyun oynama, sevdiği bir yiyeceği yeme, dinlenme vs.).
-

Özel eğitim kurumlarında özür gruplarının özelliğine göre yapılan bir eğitim planında;

Eşyaları sınıflandırma (renklerine, büyüklüklerine, şekillerine, cinslerine göre kümeleme)

Ayırt etme (resimler, geometrik şekiller)

Hafıza oyunları (değişik eşyalar kullanarak, bunların çocuğa ne hatırlattığı ve ne hissettikleri sorulur.)

Hatırlatma oyunları (el çırparak-Kaç defa çırpıttım? Diye sorunuz. Hatırlatma oyunları iki, üç veya

dört etaplı olabilir.)

Cümle tamamlama (Sirkte neler işittin? İlk işittiğin ses neydi? Sonra işittiğin neydi?)

Tanıma, ayırma, belirleme (su sesi, kapı sesi, kedi miyavlaması, köpek havlaması gibi her gün her yerde duyulabilen sesleri kullanarak “Bu sesleri tanıyor musun?”

“Hangi taraftan geldi söyle bakalım “ faaliyetleri uygulanmaktadır.

Yararlı olmayan öğretmen tipi; tüm çocukların aynı şekilde öğrendiğine ve başarılı öğretim tekniğini sadece kendisinin bildiğine inanan, tek bir öğretim sürecine yer veren öğretmendir

Özel Eğitim Kurumları Bölümlerinde Bulunması Gereken Araç Gereçler

Oyun Etkinlik Odası

Oyun etkinlik odasında en az;

- Masa (çocuklar için dikdörtgen, gerektiğinde U şeklinde oturmayı sağlayacak şekilde),
- Sandalyeler (yaşlarına uygun),
- Minder,
- Halı

bulunur.

Ayrıca oyun odalarında aşağıdaki köşelerden en az 3'ü düzenlenir.

Köşeler:

- Evcilik köşesi,
- İnşaat köşesi,
- Kitaplık köşesi,
- Dinlenme köşesi,
- Yaratıcı sanat faaliyetleri için araç-gereçler,
- Trafik Köşesi

ve benzeri köşeler oluşturulur.

Oyun bahçesi (kapalı veya açık) alanında;

Oyun bahçesinde en az;

Serbest oyun ve büyük kas gelişimi için araç-gereçler;

- Kum havuzu,
- Tahterevallı,
- Kaydırak,
- Taşıt araçları (çocukların kullanabileceği boyutta),
- Salıncaklı kaydırak ve tırmanma merdivenleri, (isteğe bağlı),
- Oyun sandıkları (boy kutu üniteleri), (isteğe bağlı)

bulunur.

Fizyoterapi salonunda;

Fizyoterapi salonunda en az;

- Minderler,
- Ayna (duvara monteli),
- Kum torbaları (çeşitli kiloluk),
- Denge tahtası,
- Toplar,
- Zıplama topları,

Ayrıca, bedensel engelli (sinir sisteminin zedelenmesi ile ortaya çıkan yetersizlik) bireylere yönelik rehabilitasyon hizmeti veren kurumlarda;

- Top havuzu,
 - Çocuğun uygun pozisyonda oturmasını sağlayacak destekli masa (demirat),
 - Tırmanma merdiveni,
 - Walker (yürüme aleti),
 - Paralel bar,
 - İççe geçen merdiven veya yürüme merdiveni,
 - Emekleme sehpası,
 - Ayakta durma sehpası,
- bulunur.

Beden Eğitimi Salonu

Beden eğitimi salonunda;

- Halı,
 - Platform (step tahtası),
 - Jimnastik minderleri (silinebilir malzemedен),
 - Büyük oturma minderi,
 - Çalışma çemberleri,
 - Jimnastik kurdeleleri,
 - Atlama ipi,
 - Sağlık topu,
 - Ponponlar,
 - Küçük renkli toplar,
 - Denge patenleri,
 - Oturma kasası
 - Denge tahtası, atlama beygiri
- bulunur.

Bireysel ve Derslik veya Grup Eğitim Odalarında Bulunması Gereken Araç Gereçler

Bireysel ve derslik veya grup eğitim odalarında bulunması gereken araç gereçler şunlardır:

Bireysel eğitim odalarında;

- Masa,
- Sandalye,
- Pano,
- Dolap,

Derslik veya grup eğitim odalarında;

- Masalar (modüler),
- Sandalyeler,
- Yazı tahtası,
- Dolap,
- Pano,
- Eğitim materyalleri,

Bireysel ve grup eğitimi için aşağıda sayılan eğitim araç ve gereçler kurumda yeterli miktarda bulundurulur.

- Deney malzemeleri, (ilköğretim okullarında)
- Müzik ve ritim aletleri,
- Toplar,
- İç içe geçmiş halkalar ve kutular,
- Kavram materyalleri,
- Efekt kartları ve kasetleri,
- Fişler,
- Resimli kartlar,
- Öykü ve yorumlama kartları,
- Olay sıralama kartları,
- Kurallı oyunlar,
- İnsan maketi,
- Göz maketi,
- Vücut kısımlarını gösteren kitaplar
- Teyp,
- Sembolik oyuncaklar,
- Legolar,
- Gerçek nesnelere (üç boyutlu nesnelere: bebek, araba, top, uçak ve benzeri gibi),
- Kuklalar,
- Öykü kitapları,
- Oyun hamuru,
- Test kitapları,
- El-göz koordinasyonuna yönelik materyaller,
- Zekâ geliştirme materyalleri,
- Boyama kitapları,
- Kavram kitapları,
- Öykü kitapları ve kartları,
- Dikkat yoğunlaştırma materyalleri (hareketli, sesli ve ışıklı oyuncaklar),
- Memory kartları,
- Konuşma eğitim kartları,
- Ayna,
- Testler,
- Rehber makaslar,
- Sayı seti,
- Yapboz,
- Takmalı-sökmeli oyuncaklar,

Görme engelliler için ayrıca:

- Aydınlatma (masa lambası),
- Tablet, kalem,
- Yazı kasası (braille)
- Braille daktilo,
- Braille karton,
- Küp taş kasa,
- Kabartma harita,

- Baston,
- Kabartma saat,
- Vücut maketi,
- Kabartma cetvel, gönye, iletke, pergel,
- Kabartma yer küre,
- Küçük yazı tahtası,

Eğitim materyalleri kurumda ortak kullanım için bireysel ve derslik veya grup eğitim odası dışında uygun bir birimde de muhafaza edilebilirler.

Odyoloji Ünitesi Odasında Bulunması Gereken Araç Gereçler

Sadece işitme engelli bireylerin eğitimi için açılmış okullarda, sessiz oda (8 m²) çelik veya ahşap malzemeyle yalıtılmış olmalıdır.

Odyoloji ünitesi odasında;

- Odyometre,
- Kupetsusmetre,
- Masa,
- Sandalye,
- Dolap,
- Küpler,
- Ses çıkaran oyuncaklar,
- Oyuncak müzik aletleri,
- Teyp

bulunur.

Konuşma Terapi Odasında Bulunması Gereken Araç Gereçler

Konuşma terapisti olan ve terapi programı uygulayan kurumlarda bulunur.

Konuşma terapi odasında;

- Ayna (masanın ölçüsünde),
- Masa (dikdörtgen),
- Sandalye,
- Bilgisayar (konuşma eğitim programları),
- Spatula,
- Eldiven (şeffaf, ameliyat eldiveni),
- Işıklı kalem,
- Ayna (masa üstü, ayaklı, tıraş aynası),
- Resimli kartlar,
- Olay sıralama kartları,
- Öykü kitapları,
- Teyp,
- Ses kayıt cihazı

bulunur.

Otistik Çocuklar İçin Rahatlama Odasında Bulunması Gereken Araç Gereçler (erken çocukluk eğitim odası ile aynı oda olabilir.)

Otistik çocuklar için rahatlama odasında;

- Sesli-ışıklı oyuncaklar,
- Legolar,
- Gerçek nesnelere (üç boyutlu nesnelere: bebek, araba, top, uçak ve benzeri gibi) bulunur.

Duvarın, yerden başlamak üzere 1,5 metrelik yüksekliğe kadar sünger veya yumuşak malzeme ile kaplanması gerekir. Yer kalın sünger ile kaplı ve halı desensiz düz renkte olmalıdır.

Uygulama Evinde Bulunması Gereken Araç Gereçler

Mutfak bölümü;

- Buzdolabı,
- Fırın,
- Ocak,
- Bir mutfakta olması gereken diğer malzemeler,

Oturma bölümü:

- Oturma grubu(koltuk, kanepeler, sedir ve benzeri)
- Masa,
- Televizyon,
- Kurallı oyun materyalleri(satranç, dama vb.),
- Ütü/ütü masası,
- Sandalye,

bulunur.

Ev ekonomisi işi için gerekli araç gereç ve planlanan farklı çalışmalar için de uygun araç gereçle donatılabilir.

Yaşayarak Öğrenme Ünitesi Odalarında Bulunması Gereken Araç Gereçler

Yaşayarak öğrenme ünitesi odasında;

- Trafik eğitim seti,
 - Küçük ev ve odaları,
 - Kukla sahnesi ve kuklalar,
 - Büyük arabalar (motorlu veya pedallı),
 - Bisikletler (çeşitli boyda),
 - Sağlık köşesi ve sağlık seti,
 - Tamir aletleri köşesi ve tamir seti,
 - Evcilik köşesi,
 - Drama köşesi ve dekor malzemeleri,
 - Çocuk bahçesi araç gereçleri (salıncak, kaydırak, tahtaravallı vb.),
- bulunur.

Resim1.4-5-6: Zihinsel engelli öğrencilerle yapılan kavramçalışmaları.(Taşıtlar,meyveler,sayılar,vücudumuz yapbozları)Öğrenci,öğretmenin yönergesine uygun olarak istenen parçayı yerine takar ya da eliyle gösterir.

Resim1.7-8: Eğitici Mozaik yapboz oyunları sayı ve renk kavramlarının verildiği küçük kas gelişimini hızlandırıcı eğitici oyuncaklar. Öğrenci , amaçlanan hedefler doğrultusunda çalışma yaparken zevkli dakikalar geçirir

Resim1.9-10: Konuşma bozukluklarında yapılan ayna çalışmaları .Öğretmen öğrencisi ile beraber ayna karşısında ses çalışmaları yaparlar. Ses çıkarken ağız ve dudakların aldığı şeklin , öğrencinin görmesi sağlanır. Öğretmen fiziksel yardım yaparak, öğrencinin hareketi hissetmesini kolaylaştırır.

Resim1.11: Konuşma eğitiminde üfleme çalışmaları öğrenci dudak ve nefes kontrolü yapmak suretiyle yanan mumu üfleterek söndürmeye çalışır. Ayrıca teybe kaydedilen sesler çocuğa dinletilerek çocuğun yanlış ve doğru çıkardığı sesler arasındaki fark gösterilir. Hayvan taklitleri eşliğinde de ses çalışmaları yapılmaktadır.

Resim1.12-13: Dikkat eksikliği ve algılama bozukluklarında yapılan çalışmalar ayna üzerinde top gezdirme çalışmaları. Öğrencinin sadece gözleri ile topu izlemesi, topa yoğunlaşması, topu takip etmesi istenir, çalışmalar kısa aralıklarla tekrarlanır.

Resim1.14-15:İşitme engellilerde öğretmen ile öğrencinin birlikte yaptıkları harf çıkarma çalışmaları. Öğretmen dokunma duygusunu kullanarak sesi tanıtmaya çalışır. Eline verilen hava akımını algılayan öğrenci aynı hareketi tekrarlar,dokunma duygusu ile sesleri tanımaya çalışır.Yine,gırtlak çalışmaları yaparak, meydana gelen ses titreşimleri elleri ile yoklanır. Öğrenci bu teknikle ses frekanslarının ayırımına varır.

Resim1.16:Parelel barda yürüme eğitimi

Resim:Denge tahtası.Yön ve denge eğitiminin verildiği bir materyal

Resim1.17:Renkli çubuklar. Parmak kaslarının gelişmesini sağlayan bir oyuncak.Öğrenci önce çubukları yerlerinden çıkarır ve verilen yönergeye göre tekrar yuvalarına takmaya çalışır.

Resim:Fizyoterapist eşliğinde fiziksel egzersizler

Resim1.18:Bobath topu.Sırt kaslarını kuvvetlendirme-oturma-denge kurma çalışmaları.Ortopedi ve bedensel yetersizliği olan çocuklar için ayrıca;ayakta durmasehpaı,barfiks yürüme parkuru,parmak merdiveni gibi materyaller kullanılmaktadır

Resim1.19-20:Kas kontrolünün amaçlandığı merdiven inme ve çıkma çalışmaları

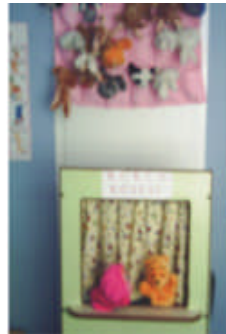
Resim1.21:Silindir yastık (at terapisi) Uyluk içindeki kasların gelişmesini sağlar. Ayrıca çocuğun yön kavramını geliştirirken denge kurabilmesine yardımcı olur.

Resim 1.22:Üç boyutlu hareketli kitaplar

Resim1.23:İşitme engellilerde kullanılan yeni eğitim sistemine uygun okuma-yazma çalışmaları için ses kartları.Öğrenci,öğretmenin gösterdiği sesi göstererek aynı tekrar eder.

Resim1.24:Kukla köşesinde kukla oynatan hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler

Resim1.25-26-27m:Otizm gruplarında müzik eşliğinde yapılan kas geliştirici etkinlikler

Resim1.28:Büyük-küçük, kısa-uzun,neden-sonuç,renk kavramının verildiği kas gelişimini destekleyen tahta çubukları yerleştirme çalışmaları

Resim1.29:Bireysel çalışma odaları

Resim1.30:Dokunmatik kitap.Sayı öğreniminde kullanılan sesli tuşları olan ,mekanik bir eğitici oyuncak.Başlama butonuna bastıktan sonra işlem basamakları takip edilerek sayıları kavrama çalışmaları yapılır.Öğrenci,öğretmen rehberliğinde yaparak-uygulayarak-sesleri tekrar ederek matematiksel zekasını geliştirir.

Resim1.31:Konuşan kitap. Kitabın yerleştirildiği mekanızma'başlat' düğmelerine dokunarak öğrenciye sorular sorulur. Öğrenci konuşan kitabın sorularına cevaplar verir ya da istenilen kelimeleri gösterir. Doğru yanıtlar ve seçenekler kitaptan gelen alkış sesiyle ödüllendirir

Resim1.32-33-34:Dokun- hisset kitapları . Algılama bozukluğundan,zihinsel engellilerde görme özürülülerde kullanılabilen,nesnenin özelliğini taşıyan niteliklere sahip eğitici kitaplar.Öğrenciy Dokunduğun hayvanın tüyleri nasıl?Ne hssediyorsun?Nasıl bir duygu? soruları sorularak problem çözme,yaratıcılık,ayırt etme,ilişki kurmaile ilgili kavram gelişiminin desteklenmesi amaçlanır.

Resim1.35-36: Denge tahtaları ve Ortopedik özür gruplarında Walker'la yürüyüş çalışmaları.

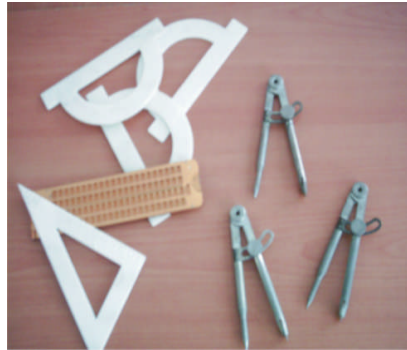
Resim1.37:Görme engelliler için hazırlanmış BRAİLLE alfabeli yazıcı (printer)

Resim1.38: Görme engelliler için parmakları ile yoklayarak çalabileceği elektronik org

Resim1.39: Görme engelliler için okuma-yazma çalışmalarında kullanılan Braille Alfabesi ile yazılmış Türkçe ve İngilizce kitapçıklar.

Resim1.40:Geometrik şekillerin çizilebilmesi için özel olarak yapılmış, kabartma rakamları olan pergel, cetvel,iletkive gönye.

Resim1.41: Braille Alfabeti ile yazılmış tombala zarları. Görme engelli öğrenci torbadan çektiği zara parmağı ile dokunarak, çıkan harfi okumaya çalışır

Resim1.42: Fen ve doğa köşesinde bulunan, vücudumuzun bölümlerini tanıtan kabartma pano

Resim1.43: Bireysel harf çalışmalarının yapıldığı Braille yazı levhası Küçük plastik düğmeler, uygun deliklere yerleştirilmek sureti ile hece ve kelime alıştırmaları yapılır

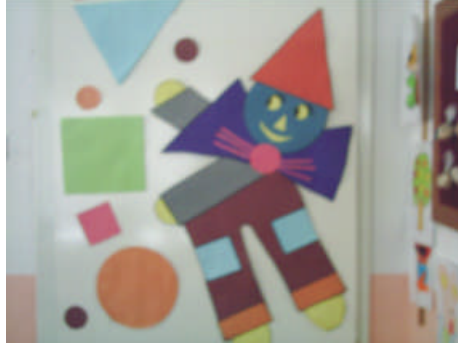
Resim1.44-45-46:Sünger zar (beceri küpü) ince kas becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılan bir oyuncak.Sünger zarın her yüzeyinde psiko-motor gelişimi destekleyici el becerisine uygun etkinlikler yapılır.(Fermuar açma-kapama, çitçit açma kapama ,düğme ilikleme-çözme vb.

Resim1.47-48:Akıllı ipler. Algılama,dikkat gelişimi için kullanılan bir eğitim oyuncuğu.Başla okunun gösterdiği resimden başlayan öğrenci , yapması istenilen eyleme uygun olarak eşleştirdiği resimlere sağa ve sola ipi dolayarak bitir okuna kadar ilerletir

Resim1.49:Parça – bütün kavramının verildiği hayvan kartları. Öğrenci ayarlanmış hayvan kartına bakarak, kartları uygun parçalarla eşleştirir

Resim1.50:Şekil kavramının verildiği duvar panosu

Resim1.51-52:Renk ve sayı kavramının verildiği abaküs ile çubuğa geçmeli tahta boncuklar

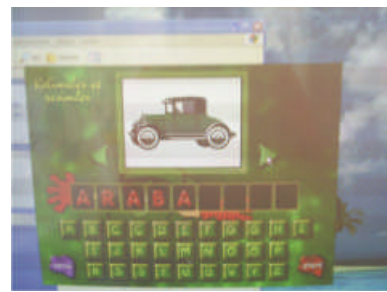
Resim1.53:Tahıl ve baklagillerin tanıtıldığı fen ve doğa köşesi

Resim1.54:Büyük ve küçük kas gelişimini desteklerken renk kavramlarının da verildiği serbest fiziksel aktivite çalışmalarının yapıldığı top havuzları.

Resim1.55:Eğitilebilir zeka özürlü gruplarında blok çalışmaları. Öğrenciler hayal güçlerini zenginleştirirken renkleri ve şekilleride tanıma imkanı bulurlar

Resim1.56-57:Konuşma bozukluklarında kullanılan kelime kutusu. Bilgisayar ortamında nesne ve harf çalışmaları yapılır. Resme tıkladıktan sonra bilgisayarın söylediği kelime ve isimler öğrenci tarafından tekrar edilir. Doğru tepki verildiğinde alkış sesiyle öğrenci ödüllendirilir.

1.3.3. Yıllık Plan Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

➤ Yıllık Plan Yapmanın ilkeleri;

- Yıllık planlar hazırlanırken bütün çocuklar değerlendirilmeli ve değerlendirme sonucunda her çocuğa uygun yıllık amaçlar belirlenmelidir.
- Yıllık planlar yapılırken çocuğun gereksinimleri, gelişim özellikleri okul ve çevre koşulları dikkate alınmalıdır.
- Yıllık planlar yapılırken velilerin de görüşleri alınarak aile katılımı sağlanmalıdır.
- Engelli bireylerin ihtiyaçları saptanmalıdır.
- Özel günler, tatil ve bayramlar belirlenerek bir çalışma takvimi oluşturulmalıdır.
- Öğrencinin yetenek ve becerilerini daha üst düzeye çıkarmayı hedeflemelidir.
- Yıllık amaçlar belirlenirken öğrencinin performansı göz önünde bulundurulmalıdır.
- Plan hazırlarken eğitime getirilen en son gelişmeler, takip edilmeli gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Plan yaparken, çocuğun özürlü grubuna uygulanabilen en etkili öğretim tekniklerine yer verilmelidir.
- Plan engelli bireyin ihtiyaç ve özelliklerine hitap edebilecek, gerektiğinde değişiklik yapılabilecek esneklikte olmalıdır.
- Planlar MEB ve özel eğitim kurumlarının genel amaçlarına uygun olarak yapılmalıdır.
- Plan yaparken, eğitim hedeflerine ulaşmak için saptanan araçlar konu merkezli değil, öğrenci merkezli olmalıdır.
- Plan katı ve biçimsel olmaktan çok, yararlı ve nitelikli olmalıdır. Gerektiğinde amaç süre ve uygulamalarda değişiklikler yapılmalıdır.
- Başarılı bir plan hem çocuğun hem de ailenin gereksinimlerini karşılamalıdır.

Etkinlik 5: Şiir Yazma

Öğrenciler gruplar halinde oturur. Grup üyelerinin her birinin elinde birer sayfa kâğıt bulunur. Herkes, elindeki kâğıda verilen konu ile ilgili bir dize yazıp yanındaki arkadaşına verir. İkinci turda önlere gelen kâğıda ikinci dizeler yazılır. Bu işlem süre bitene kadar sürdürülür. Sonunda grupların elinde gruptaki üye sayısı kadar şiir oluşur. En son olarak da şiirler sınıfa sunulur.

Etkinlik 6: Kartopu

Verilen (yıllık plan, program ve önemi, programın dayandığı özel eğitim ilkeleri, programda çocuğun gelişimsel özellikleri, yıllık plan, yıllık planda yer alan etkinlikler, yıllık planda kullanılacak yöntem teknik araç gereç ve malzemeler, yıllık plan yaparken dikkat edilecek noktalar) konu ile ilgili olarak öğrenciler önce tek başlarına düşünüp sonra iki, daha sonra dört ve sekiz kişilik gruplarla konuşarak tartışır. Kartopu denmesinin nedeni grubun giderek büyümesidir. En son grupta ulaşılan sonuçlar sınıfa sunularak tartışılır.

Bir eğitim dönemi içinde, alınan hedeflere uygun olarak yapılan “Tarım Rehabilitasyon” çalışmaları.

Resim1.58: Domates ve biber fideleri ekilir

Resim 1.59: Belirli aralıklarla çapalanır ve bakımı yapılır

Resim 1.60: Bahçenin genel bakımı ve sebzelerin gelişimi takip edilir

Resim1.61: Sonunda her öğrenci bakımını üstlendiği sebzenin meyvelerini toplar ve yemek yaparken kullanması için aşçıya verir

1.3.4. Özür Grubuna Uygun Yıllık Plan Yapma

Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (Tüm Hizmet Planı)

Ayşegül YILMAZ	Okulun Adı:	Grubu:	Öğretmeni:	Tarih:
I. PERFORMANS DÜZEYİ	II. AMAÇ NUMARASI	III. GEREKLİ SERVİSLER	AMAÇLAR	
ÖZBAKIM BECERİLERİ Giyinme Becerileri: Ayşegül giysilerinin düğmelerini bağımsız olarak çözebilmekte ancak giysilerinin düğmelerini yardımla ilikleyebilmektedir.	1	1. Başlangıç Tarihi 2. Tahmini Devam Süresi: 3. Haftalık Süre	— Öğrenciyle önce büyük, daha sonra küçük düğmeli giysilerle çalışılacaktır. — Bu beceri doğal zamanlarda (okuldan ayrılırken hırkasını giymesi vb.) çalışılacaktır	

Yemek Hazırlama Becerileri Ayşegül yiyeceklerini bağımsız olarak lavaboda yıkayabilmektedir. Yiyecekleri bıçakla bağımsız olarak kesebilmektedir. Sözel ipucu verildiğinde yardımla salata yapabilmektedir.	2	1. Başlangıç Tarihi 2. Tahmini Devam Süresi: 3. Haftalık Süre	-Bu beceriye ilişkin resimli kartlar hazırlanacaktır. - Salata için gerekli malzemeler etkinlik sırasında hazır bulundurulacaktır. - Etkinlik mutfakta yapılacak ve öğrencinin hazırladığı salatayı yemek saatinde kahvaltı salonunda yemesi sağlanacaktır.
SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ: Ayşegül, hatırlatıldığında ‘ Teşekkür ederim’ der.	3	1. Başlangıç Tarihi 2. Tahmini Devam Süresi: 3. Haftalık Süre	- Öğrencinin ‘Teşekkür ederim.’ demesini sağlayacak ortamlar hazırlanacaktır. - Öğrenciye model olunacaktır - Becerinin öğretiminde resimli kartlar ve kısa öyküler kullanılacaktır.

I. PERFORMANS DÜZEYİ	II. AMAÇ NUMARASI	III. GEREKLİ SERVİSLER	AMAÇLAR
BİLİŞSEL BECERİLER Ayşegül sözel ipucu verildiğinde sert olanı gösterir, gösterildiğinde söyler. Ayşegül, sözel ipucu verildiğinde yumuşak olanı gösterir, gösterildiğinde söyler	4	1. Başlangıç Tarihi 2. Tahmini Devam Süresi: 3. Haftalık Süre	- Öğrenciyle olumlu ve olumsuz örneklerde nesnelere kullanılarak çalışılacaktır. - Örnekler çeşitlendirilecektir.

MOTOR BECERİLER Büyük kas becerileri: Ayşegül elinden tutulduğunda parmak uçlarında durur. Küçük kas becerileri: Ayşegül kare şeklindeki kağıdı makasla ikiye kesebilmekte ancak, kağıt üzerine çizilmiş kare şeklini yardımla çıkarabilmektedir.	5	1. Başlangıç Tarihi 2. Tahmini Devam Süresi: 3. Haftalık Süre	- Ayşegül'ün sevdiği nesnelere yüksek bir yere konularak öğrencinin bu nesneye uzanarak alması sağlanır. - Beden eğitimi etkinlikleri sırasında öğrencinin parmak uçlarında durmasını sağlayacak etkinlikler düzenlenir. - Kağıt üzerine çizilen kare şekli kalın uçlu kalemle çizilerek öğrencinin kare şeklini bağımsız olarak kesip çıkarması sağlanır.
İFADE EDİCİ DİL BECERELERİ “Ayşegül bu ne?” sorusu sorulduğunda gösterilen nesnenin adını söyler. Sözel ipucu verildiğinde bilmediği nesneyi sorar. Ayşegül resimleri gösterildiğinde oğlan ve kıza ayırt eder.	6	1. Başlangıç Tarihi 2. Tahmini Devam Süresi: 3. Haftalık Süre	- Öğrenciye “Bu ne?” sorusu sorulması için model olunur. - Öğrencinin önüne bilmediği nesnelere konularak soru sorması sağlanır. - Öğrencinin kız ve oğlanı ayırt edebilmesi için oğlan ve kız resimleri kullanılır.

EĞİTSEL AMAÇLAR VE KISA DÖNEMLİ AMAÇLAR			
Amaç Numarası 1	Performans Düzeyi: Ayşegül, giysilerinin düğmelerini yardımla ilikler		
Uzun Dönemli Amaç:	Ayşegül giysilerinin düğmelerini bağımsız olarak ilikler.		
Kısa Dönemli Amaçlar: Ölçüt	Süre	Değerlendirme yöntemi	

1. KDA Ayşegül okuldan ayrılırken hırkasını, yeleğini giymesini sağlanıp “düğmelerini ilikle” yönergesi verildiğinde büyük düğmeleri beceri analizindeki basamaklarını izleyerek % 90 doğrulukta ilikler. 2. KDA Ayşegül okuldan ayrılırken hırkasını, yeleğini giymesini sağlanıp “düğmelerini ilikle” yönergesi verildiğinde küçük düğmeleri beceri analizindeki basamaklarını izleyerek % 90 doğrulukta ilikler.	Günlük	Testler	%70 – 80
	Haftalık	Tablolar	% 80 – 90
	Aylık	Gözlemler	% 90 –100
	Dönemlik	Günlük Değerlendirmeler Beceri Analizleri	Diğer

Amaç Numarası 2 Performans Düzeyi: Ayşegül, sözel yönerge verildiğinde yardımla salata yapar.

Uzun Dönemli Amaç: Ayşegül bağımsız olarak salata yapar.

Kısa Dönemli Amaçlar:
Ölçüt

Süre Değerlendirme yöntemi

1. KDA Ayşegül yemek saati etkinliğine başlamadan önce okulun mutfağında “Malzemeleri Yıka” yönergesi verildiğinde 2. KDA Ayşegül bir yetişkin yada arkadaşı ona bir şey verdiğinde, 3 sn içinde onlara teşekkür ederim der.	Günlük	Testler	%70 – 80
	Haftalık	Tablolar	% 80 – 90
	Aylık	Gözlemler	% 90 –100
	Dönemlik	Günlük Değerlendirmeler Beceri Analizleri	Diğer

Amaç Numarası 3 Performans Düzeyi: Ayşegül, sözel ipucu verildiğinde sert ve yumuşak olanı gösterir.

Uzun Dönemli Amaç: Ayşegül sert ve yumuşak olanı bağımsız olarak gösterir.

Kısa Dönemli Amaçlar:

Süre Değerlendirme yöntemi Ölçüt

1. KDA Ayşegül bir haftalık etkinlikler sonucunda önüne konulan nesnelere arasında yumuşak ve sert olan nesneyi göstermesi istendiğinde, söylenen nesneyi üç oturum üst üste % 80 doğru olarak gösterir. 2. KDA Ayşegül bir haftalık etkinlikler sonucunda önüne konulan nesnelere arasında yumuşak ve sert olan nesneyi göstermesi istendiğinde, söylenen nesneyi üç oturum üst üste % 90 doğru olarak gösterir.	Günlük	Testler	% 70 – 80
	Haftalık	Tablolar	% 80 – 90
	Aylık	Gözlemler	% 90 –100
	Dönemlik	Günlük Değerlendirmeler Beceri Analizleri	Diğer
3. KDA Ayşegül bir haftalık etkinlikler sonucunda önüne konulan nesnelere arasında yumuşak ve sert olan nesneyi göstermesi istendiğinde, söylenen nesneyi üç oturum üst üste % 80 nesneye dokunarak gösterir. 4. KDA Ayşegül bir haftalık etkinlikler sonucunda önüne konulan nesnelere arasında yumuşak ve sert olan nesne gösterilip “bu ne?” diye sorulduğunda üç oturum üst üste % 80 doğru olarak söyler. 5. KDA Ayşegül bir haftalık etkinlikler sonucunda önüne konulan nesnelere arasında yumuşak ve sert olan nesne gösterilip “bu ne?” diye sorulduğunda, üç oturum üst üste % 90 doğru olarak gösterir. 6. KDA Ayşegül bir haftalık etkinlikler sonucunda önüne konulan nesnelere arasında yumuşak ve sert olan nesne gösterilip “bu ne?” diye sorulduğunda, üç oturum üst üste % 100 doğru olarak söyler	Günlük	Testler	% 70 – 80
	Haftalık	Tablolar	% 80 – 90
	Aylık	Gözlemler	% 90 –100
	Dönemlik	Günlük Değerlendirmeler Beceri Analizleri	Diğer

Amaç Numarası 4 Performans Düzeyi: Ayşegül, kağıt üzerine çizilmiş kare şeklini yardımla kesip çıkarır.			
Uzun Dönemli Amaç: Ayşegül etkinlik sırasında kağıt üzerine çizilmiş kare şeklini bağımsız olarak kesip çıkarır.			
Kısa Dönemli Amaçlar:	Süre	Değerlendirme yöntemi	Ölçüt
1. KDA Ayşegül etkinlik sırasında kağıt üzerinde kalın uçlu kalemle çizilmiş kare şeklini üç öğretim sonucunda % 90 doğru olarak kesip çıkarır.	Günlük	Testler Tablolar	% 70 – 80
	Haftalık	Gözlemler Günlük	% 80 – 90
	Aylık	Değerlendirmeler Beceri Analizleri	% 90 –100
2. KDA Ayşegül resim etkinliği sırasında kağıt üzerine ince uçlu kalemle çizilmiş kare şeklini üç öğretim sonucunda % 90 doğru olarak kesip çıkarır.	Dönemlik		Diğer
Amaç Numarası 5 Performans Düzeyi: Ayşegül, elinden tutulduğunda parmak uçlarında durur.			
Uzun Dönemli Amaç: Ayşegül parmak uçlarında durması söylendiğinde bağımsız olarak parmak uçlarında durur.			
Kısa Dönemli Amaçlar:	Süre	Değerlendirme yöntemi	Ölçüt
1. KDA Ayşegül parmak uçlarının üzerinde durması söylendiğinde üç öğretim oturumu sonucunda % 100 parmak uçlarında durur.	Günlük	Testler Tablolar	% 70 – 80
	Haftalık	Gözlemler Günlük	% 80 – 90
	Aylık	Değerlendirmeler Beceri Analizleri	% 90 –100
	Dönemlik		Diğer
Amaç Numarası 6 Performans Düzeyi: Ayşegül, resimleri gösterildiğinde oğlanı ve kızını ayırt eder .			
Uzun Dönemli Amaç: Ayşegül gösterilen resimler arasında kız ve oğlanı bağımsız olarak gösterir.			
Kısa Dönemli Amaçlar:	Süre	Değerlendirme yöntemi	Ölçüt
1. KDA Ayşegül resimleri gösterilen kız ve oğlan resimleri arasından kızını göstermesi söylendiğinde % 100 doğrulukta gösterir.	Günlük	Testler Tablolar	% 70 – 80
	Haftalık	Gözlemler Günlük	% 80 – 90
	Aylık	Değerlendirmeler Beceri Analizleri	% 90 –100
2. KDA Ayşegül resimleri gösterilen kız ve oğlan resimleri arasında oğlanı göstermesi söylendiğinde % 100 doğrulukta gösterir..	Dönemlik		Diğer

Şekil 12: Bireyselleştirilmiş eğitim planı yıllık plan örneği

Açıklama:

Yıllık planda amaçlar her çocuğun gereksinimine göre ayrı ayrı belirlenir.

Özel eğitime muhtaç çocuğun ihtiyaçları saptandıktan sonra, çocukta görmek istediğiniz davranışlar hedeflenir.

Performans düzeyine göre seçilen amaçların ne kadar gerçekleşip gerçekleşmediği ölçülür.

Değerlendirme sonuçları ölçüt alınarak, davranış bir süre sonra tekrar gözden geçirilir.

Gerekli görüldüğü takdirde davranış tekrar ele alınır.

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI (Tüm Hizmet Planı)

ÖĞRENCİNİN

ADI SOYADI : Cafer KORKMAZ

SINIFI : Atölye

ÖĞRETMENİ:

DERS : Dil ve Konuşma Gelişimi

ÜNİTE : 1. Bölüm

Öğrencinin ünite öncesi performans düzeyi	Cafer dil esnekliğini, dudak esnekliğini, çene esnekliğini geliştirici çalışmalar yapar. Konuşma seslerini çıkarma çalışmaları yapar. Kendisi ile konuşan kişiyi dinler. Emme çalışmaları yapar. Bir ve birden fazla eylem bildiren komutları yerine getirir.
Öğrencinin ünite sonrası performans düzeyi	Bir konu üzerinde üç – beş dakika konuşur.
Uzun dönemli amaçlar 1. Birbirini takip eden en az üç resmi hikâye şeklinde anlatır.	Kısa dönemli amaçlar Resimli kartlardaki olayları anlatır. Karışık olarak verilen en az üç resimli kartı sırasına göre dizer.

2. Bir gününü basit ifadelerle anlatır. 3. Resimli öyküleri anlatır.	Sıraya dizdiği resimli kartları başından sonuna kadar anlatır. Sabah kalkınca yaptıklarını söyler. Okulda yaptıklarını söyler. Eve gidince yaptıklarını söyler. Hafta sonu yaptıklarını söyler. Gördüğü veya yaşadığı bir olayı anlatır. 3.1 Sorulduğunda öykünün adını söyler. 3.2 Sorulduğunda öyküdeki kişileri söyler. 3.3 İstenildiğinde öyküyü anlatır.

Şekil 13: Bireyselleştirilmiş eğitim planı yıllık plan örneği

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI (Tüm Hizmet Planı)

ÖĞRENCİNİN

ADI SOYADI : Cafer KORKMAZ

SINIFI : Atölye

ÖĞRETMENİ:

DERS : Toplumsal Uyum Becerileri

ÜNİTE : 1. Bölüm

Öğrencinin ünite öncesi performans düzeyi Öğrencinin ünite sonrası performans düzeyi	Cafer, çeşitli ortamlarda, okul ve ev ortamında kendisine verilen görevi yapar. Davranışlarını zamana göre ayarlar.
Uzun dönemli amaçlar 1. Çevresindeki değişik ortamlarda uygun davranışlar gösterir.	Kısa dönemli amaçlar 1.1 Çevresindeki araç gereçleri uygun bir şekilde kullanır. 1.2 Çevresindeki araç gereçleri dikkatli bir şekilde kullanır.

2. Davranışlarını zamana göre ayarlar.	1.3 Kullandığı araç gereçleri tekrar yerine koyar. Haftanın günlerini sayar. Tatil günlerini söyler. Sabah kalktığını söyler. Akşam yattığını söyler.

Şekil 14: Bireyselleştirilmiş eğitim planı yıllık plan örneği

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PLANI (Tüm Hizmet Planı)

ÖĞRENCİNİN

ADI SOYADI : Cafer KORKMAZ

SINIFI : Atölye

ÖĞRETMENİ:

DERS : Matematik

ÜNİTE : 1. Bölüm

Öğrencinin ünite öncesi performans düzeyi Öğrencinin ünite sonrası performans düzeyi	Cafer, bir nesneyi uzaklık ve yakınlık bakımından belirtilen konuma yerleştirir. 1, 2, 3 Doğal sayıları tanıır.
Uzun dönemli amaçlar 1. Nesneleri uzaklık ve yakınlık bakımından ayırt eder.	Kısa dönemli amaçlar 1.1 Farklı uzaklıktaki iki nesneden yakın olanı gösterir. 1.2 Farklı uzaklıktaki iki nesneden uzak olanı gösterir. 1.3 Nesneler arasında birbirine göre yakın olanı gösterir. 1.4 Nesneler arasında birbirine göre uzak olanı gösterir.

2. Nesneleri önde ve arkada olmaları bakımından ayırt eder.	Farklı konumdaki iki nesneden önde olanı gösterir. Farklı konumdaki iki nesneden arkada olanı gösterir. Nesneler arasında birbirine göre arkasında olanı gösterir. Nesneler arasında birbirine göre önde olanı söyler. Nesneyi belirtilen konuma yerleştirir.

Şekil 15: Bireyselleştirilmiş eğitim planı yıllık plan örneği

Uzun dönemli amaçlar 3. Birer ritmik sayar. 4. Yüze kadar onar onar sayar. 5. Şekil kavramlarından kareyi tanıır.	Kısa dönemli amaçlar 3.1 Birden ona kadar nesnelere ritmik sayar. 3.2 Birden ona kadar verilen sayıları ezbere sayar. 3.3 Birden yirmiye kadar sayıları ezbere ritmik sayar. 3.4 Yirmiden başlayarak istenilen sayıya kadar sayar. 3.5 Birden elliye kadar ezbere ritmik sayar. Ondan yüze kadar onar onar ritmik sayar. Ondan yüze kadar yirmişer ritmik sayar. Onun katlarını ritmik sayar. 5.1 Aynı tip ve renkte iki farklı şekil arasından kareyi gösterir. 5.2 Aynı tip ve renkte iki farklı şekil arasından kareyi söyler. 5.3 Aynı tip ve renkte üç farklı şekil arasından kareyi gösterir. 5.4 Aynı tip ve renkte dört farklı şekil arasından kareyi gösterir. 5.5 Farklı tip ve renkteki iki şekil arasından kareyi gösterir. 5.6 Farklı tip ve renkteki üç şekil arasından kareyi gösterir. 5.7 Farklı tip ve renkteki dört şekil arasından kareyi gösterir. 5.8 Çevresindeki nesnelere kare olanları gösterir.

Şekil 16: Bireyselleştirilmiş eğitim planı yıllık plan örneği

Açıklama:

Özel eğitime gereksinim duyan çocuğun ihtiyaçları doğrultusunda UDA ve KDA'lar seçilir.

Bu amaçlar bireyin bilgi ve becerilerini bir üst düzeye çıkarmayı hedeflemelidir.

Amaçlar gerektiğinde değişiklik yapılabilecek esneklikte öğrenci merkezli alınır.

Ulaşılan amaçlara zaman zaman geri dönülerek davranış pekiştirilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çevrenizdeki merkezlerden ya da yakınımızda bulunan özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini, programlarını ve program özelliklerini, yıllık planlarını, planda yer alan etkinliklerini yöntem, teknik, araç, gereç ve malzemeleri inceleyiniz. Siz de bir başka çocuğu seçerek fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini, programlarını ve program özelliklerini, yıllık planda yer alan etkinliklerini yöntem, teknik, araç, gereç ve malzemeleri belirterek elektronik ortamda bir yıllık plan hazırlayarak edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Özel eğitim kurumlarını ve eğitim verdikleri özür gruplarını belirleyerek bir tanesini seçiniz.	➤ Özel eğitim kurumlarını ve eğitim verdikleri özür gruplarını belirleyerek bir tanesini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak seçiniz.
➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçip gelişimsel özelliklerini inceleyiniz.	➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak inceleyiniz.
➤ Çocuğun özür grubuna uygun programını ve özelliklerini inceleyiniz.	➤ Çocuğun özür grubuna uygun programını ve özelliklerini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak inceleyiniz.
➤ Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemelere inceleyiniz.	➤ Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemelere dikkatli, objektif ve güvenilir olarak inceleyiniz.
➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir başka çocuğu seçip fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini elektronik ortamda bir sunu oluşturacak şekilde hazırlayınız.	➤ Özür grubunu belirleyerek özel eğitime muhtaç bir başka çocuğu seçip fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini elektronik ortamda bir sunu oluşturacak şekilde istekli, dikkatli, objektif, yaratıcı, estetik ve güvenilir olarak hazırlayınız.
➤ Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun performans düzeyini belirleyiniz.	➤ Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun performans düzeyini ölçüt bağımlı testler kullanarak dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirleyiniz.
➤ Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları	➤ Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları

belirleyerek yıllık plana yazınız.	dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirleyerek yıllık plana yazınız.
➤ Özürlü grubuna uygun yıllık planda yer alacak etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri belirleyerek yıllık plana yazınız.	➤ Özürlü grubuna uygun yıllık planda yer alacak etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri istekli, dikkatli, objektif, yaratıcı, estetik ve güvenilir olarak belirleyerek yıllık plana yazınız.
➤ Özürlü grubuna uygun yıllık plan doğrultusunda yapacağınız eğitime uygun düzenlemelere karar veriniz.	➤ Özürlü grubuna uygun yıllık plan doğrultusunda yapacağınız eğitime uygun düzenlemelere dikkatli, yaratıcı, estetik ve güvenilir karar veriniz.
➤ Elektronik ortamda hazırladığınız fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini, program özelliklerini ve çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçlarını, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri içeren yıllık planınızı sunuş halindeki raporunuzu arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Elektronik ortamda hazırladığınız fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini, program özelliklerini ve çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçlarını, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri içeren yıllık planınızı Sunuş halindeki raporunuzu arkadaşlarınızla istekli, dikkatli yaratıcı ve estetik olarak paylaşınız.
➤ Raporlarınızla ilgili sunuş raporlarınızı diğerlerinin hazırladıkları ile benzerlik ve farklılıkları karşılaştırarak arkadaşlarınızla tartışınız.	➤ Raporlarınızla ilgili sunuş raporlarınızı diğerlerinin hazırladıkları ile benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmalarını kendiniz ve arkadaşınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Özel eğitim kurumlarını ve eğitim verdikleri özür gruplarını belirleyerek bir tanesini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak seçtiniz mi?		
2. Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak incelediniz mi?		
3. Çocuğun özür grubuna uygun programını ve özelliklerini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak incelediniz mi?		
4. Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemelere dikkatli, objektif ve güvenilir olarak incelediniz mi?		
5. Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir başka çocuğu seçerek, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini elektronik ortamda bir sunu oluşturacak şekilde istekli, dikkatli, objektif, yaratıcı, estetik ve güvenilir olarak hazırladınız mı?		
6. Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun performans düzeyini ölçüt bağımlı testler kullanarak dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirlediniz mi?		
7. Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirleyerek yıllık plana yazdınız mı?		
8. Özür grubuna uygun yıllık planda yer alacak etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri istekli, dikkatli, objektif, yaratıcı, estetik ve güvenilir olarak belirleyerek yıllık plana yazdınız mı?		
9. Özür grubuna uygun yıllık plan doğrultusunda yapacağınız eğitime uygun düzenlemelere dikkatli, yaratıcı, estetik ve güvenilir karar verdiniz mi?		

10. Elektronik ortamda hazırladığınız fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini, program özelliklerini ve çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçlarını, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri içeren yıllık planınızı Sunuş halindeki raporunuzu arkadaşlarınızla istekli, dikkatli yaratıcı ve estetik olarak paylaştınız mı?		
11. Raporlarınızla ilgili sunuş raporlarınızı diğerlerinin hazırladıkları ile benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız, öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın hepsi evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki başlıkları doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

1. () Özel eğitim, sadece özürlü bireylerin yetersizliklerine uygun ortamda eğitim verir.
2. () Özel eğitim, gelişimlerinde benzerlikler gösteren çocuklara uygulanır.
3. () Özel eğitim pahalı bir eğitimidir.
4. () Özel eğitimde eğitim programı geneldir.
5. () Eğitim programı öğretim etkinliklerini olduğu kadar, destek hizmetlerini de kapsar.
6. () Özel eğitim alan öğrenciler, gerekli bakım ve tedavi aldıktan sonra normal eğitime devam edebilirler.
7. () Özel gereksinimlere sahip bireylere kesin bir sınıflama yapılması güçtür.
8. () Özel eğitimin amacı, özel eğitim gerektiren bireylere yapabildikleri doğrultusunda bağımsız yaşama becerileri kazandırmaktır.
9. () Özel eğitim, özürlü bireyleri en az kısıtlayıcı ortamlarda eğitmektir.
10. () Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine, yeterli olgunluğa geldikten sonra başlanır.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği kurşun kalem kullanarak işaretleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz.

11. Öğrenciye özgü bireysel hedeflerin alındığı öğretim programına ne denir?
A) BEP
B) Yıllık Plan
C) Günlük Plan
D) Grup Planı
12. Aşağıdakilerden hangisi performans düzeyi belirleme aşaması **değildir**?
A) Bireyin davranışları gözlenir.
B) Önceden hazırlanmış raporlar incelenir.
C) Bireyin hatalı davranışları değerlendirilmeye alınmaz.
D) Bireyin yapabildikleri hakkında ailesiyle görüşülür.
13. Öğrenci performansı değerlendirilirken hangi testler kullanılır?
A) İşitme ve görme testi
B) Ölçüt bağımlı beceri testi
C) Zekâ testi
D) Psiko - sosyal değerlendirme testi

14. Aşağıdakilerden hangisi öğrenme yöntemlerinden **değildir**?
- A) Açık anlatım yöntemi
 - B) Basamaklandırılmış yöntem
 - C) Beceri öğretim yöntemi
 - D) Kayıt tutma yöntemi
15. Bir beceri ya da davranışın eğitimci tarafından yapılarak gösterilmesi hangi yardım türlerine girer?
- A) Sözel yardım
 - B) Fiziksel yardım
 - C) Görsel yardım
 - D) İşaretsel yardım
16. “Öğrenciler öğretmenin meyve tabağında bulunan sarı renkli meyveleri gösterip söylediklerini dinlerler.”
- a. Bu beceri basamaklandırılmış öğrenme yöntemlerinden hangisine girer?
- A) Yap - Göster
 - B) Yap - Söyle
 - C) Göster - Yap
 - D) Göster – Söyle
17. Birden çok basamaklı davranışların öğretilmesine ne denir?
- A) Doğrudan öğretim
 - B) Zincirleme öğretim
 - C) Pekiştireç
 - D) Marka yöntemiyle öğretim.
18. Sözel yardım (ipucu) ne şekilde verilir?
- A) Bireye yapacağı davranışı hatırlatıcı açıklamalar yapılır.
 - B) Bir davranışın nasıl yapılacağı gösterilir.
 - C) Yapılması işlenen davranışla ilgili işaretler kullanılır.
 - D) Resim, şekil gibi görsel malzemeler ipucu olarak kullanılır.
19. Aşağıdakilerden hangisi pekiştireç kullanımında doğru bir davranıştır?
- A) Birey pekiştirece istediği an ulaşabilmelidir.
 - B) Pekiştireç, davranıştan çok sonra da verilebilir.
 - C) Abartılı olmayan sevgi sözcükleri kullanılabilir.
 - D) Pekiştireci olumlu davranışın her aşamasında kullanmak verimli olur.
20. Aşağıdakilerden hangisi değerlendirmede hedefimiz **olamaz**?
- A) Amaçların çocuğa uygunluğunu tespit etmek.
 - B) Davranışların öğrencide ne ölçüde gerçekleştiğini ölçmek.
 - C) Öğrencinin belirlenmiş amaçları ne kadar yapabildiğini öğrenmek.
 - D) Bir öğrencinin becerilerini diğer öğrencinin becerileriyle karşılaştırmak.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz. Cevaplarınız doğruysa, diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında özür grubuna uygun günlük plan hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan merkezlerden, her türlü kaynaktan, özel eğitim alanında yetişmiş ve üniversitelerin özel eğitim bölümünden mezun olmuş personel ile görüşerek, her özür grubuna uygun özel eğitime ihtiyacı olan çocukların gelişimsel özelliklerini, günlük planları ve planlarda yer alan yöntem, teknik, araç gereç ve malzemeleri araştırarak, araştırmalarınızı rapor haline getirip edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

2. GÜNLÜK PLAN

Günlük plan; Bir ya da birkaç ders saatinde işlenecek konuların planlanmasıdır. Hedeflediğimiz amaçların kazandırılmasına yönelik davranışları ele aldığımız ve dersi nasıl işleyeceğimize dair bütün açıklamaların yapıldığı bir plandır.

Amaçlara ulaşmada iyi bir planın önem büyüktür. Plan gereksiz ayrıntılara girmemeli, öğrenme çalışmalarını desteklemeli, uygulayıcılarına (öğretmen-öğrenci) serbestlik ve güven vermelidir.

Plansız çalışma zamanı öldürür. Zaman tasarrufu yapmanın en iyi yollarından biri, önceden düşünmek ve plan yapmaktır. Yaptığımız planın uygulanabilir olmasına dikkat etmeliyiz.

Planlı bir eğitim ciddi bir eğitimidir. Planı ciddiyetle ele alıp uyguladığımızda “veremediğimiz” konuların en azından üçte bir azaldığını görebiliriz. Unutmamalıyız ki iyi ve güzel şeyler yalnızca planlanırsa gerçekleşir.

Günlük plan yaparken;

- Bu Dersin işleneceği yer,
- Ders işlerken hangi etkinliklerin yapılacağı,
- Dersin nasıl işleneceği,
- Dersi işlerken kullanılacak metotları,

- Hangi yöntem ve tekniklerden yararlanılacağı,
- Konunun bir önceki konuyla olan bağlantısı,
- Konunun en kadar süre ile işleneceği,
- Değerlendirme için ne kadar zaman ayrılacağı,
- Hangi ölçme araçlarıyla değerlendirme yapılacağı gibi öğelerin saptanması gerekir.

Günlük Planlar Neden Yapılmalıdır

- Eğitimde ortak konulara ve etkinliklere yönelmeyi sağlar.
- Eğitim ve öğretim konularının içeriği ile ilgili etkinliklerin mantıklı olarak sıralanmasını sağlar.
- Üzerinde önemle durulacak noktaları belirler.
- Zamanın verimli olarak kullanılmasını sağlar.
- Yapılan çalışmaları belgelendirir.
- Değerlendirme için temel oluşturur.
- Sürekliliği sağlar.
- En uygun yöntem ve teknikleri belirleme olanağı verir.

Günlük Planda Öğretmen

- Neyi,
- Niçin,
- Nasıl,
- Ne zaman öğreteceğini tespit eder.

2.1. Günlük Planda Yer Alacak Etkinlikler

Günlük plan yaparken öğrencinin genel performans düzeyine ilişkin özetler, davranış ölçütü, öğretmenin gözlemleri doğrultusunda öğrencinin ihtiyacı olan gelişim alanları belirlenir. Geliştirmek istediğimiz alanlara uygun olarak amaçlar tespit edilir. Bu amaçlara ulaşmak için etkinlikler saptanır. Bu etkinlikler içinde serbest zaman etkinlikleri, Türkçe dil etkinlikleri, oyun etkinlikleri, müzik etkinlikleri, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları, drama yer alır.

2.2. Günlük Plan Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

Günlük Plan Nasıl Hazırlanmalıdır

- Engelli bireyin her gelişim alanı bir bütün olarak ele alınmalıdır.
- Plan, bireyin gelişimsel özelliklerine uygun olmalıdır.

- Plan kolaydan zora doğru bir sıra izlemelidir.
- Bireyin istekli olmasına özen gösterilmelidir.
- Çalışmaların süresi iyi ayarlanmalıdır.
- Hedef davranışlarla ilgili araç gereçler planda belirtilmeli ve eğitimden önce hazırlanmalıdır.
- Bireye özgü bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanmalıdır.
- Bireyin günlük yaşam becerilerine uygun konular seçilmelidir.
- Bireyler eğitimleri sırasında sürekli değerlendirilmeli ihtiyaç halinde program değişiklikleri yapılmalıdır.
- Engelli bireyin gereksinimlerine göre ortam düzenlemelerine gidilmelidir.
- Bir hedef davranış kazanılmadan diğer davranışa geçilmemelidir.
- Aile katılımı en üst düzeyde sağlanmalıdır.
- Öğretimdeki geçişler, çabukça ve yumuşakça yapılmalıdır.
- Plan yaparken gerekli notlar kaydedilerek bir sonraki plana ışık tutulmalıdır.

Öğretmen plan yapacağı grubu veya öğrenciyi tanıyabilmek için gözlem yapmalı, gözlem sonuçlarını kaydederek. Çocuk ya da grup hakkında rapor hazırlamalıdır.

Aşağıda bir öğrencinin kişisel ve grup içindeki davranışlarının gözlemlendiği “gözlem raporlarını” görüyorsunuz.

Kişisel Gözlem

Ümit Efecan : Öğretmen “Bugün seninle pamuk prenses adlı hikaye kitabına bakacağız.” diyor. Ümit kitabı soruyor. Kitabın ilk sayfasına bakıyor. Gördüklerini anlatmaya çalışıyor. Konuşması anlaşılıyor. Öğretmen daha sorusunu bitirmeden konuşmaya başlıyor. Tahminde bulunuyor. Pamuk Prensesi kim getirdi sorusuna cevap verdi. Mantık yürütüyor. Prensesin uyandığını söylüyor. Cüceler hakkında konuşuyor. Açıklama yapmak için birinci sayfaya dönüyor. Resmi gösteriyor. Jest ve mimiklerini kullanıyor. Yaşantılarından örnekler veriyor. Cücelerin ağladığını söylüyor. Pamuk Prensesin elma yediğini hastalandığını söylüyor. Prensin Pamuk Prensesi öpeceğini ve iyileşeceğini söylüyor. Mutluluklar içinde gittiğini söylüyor.

Ümit Efecan : Öğretmenin sorduğu soruları cevaplıyor. İki arabanın çarpıştığını ve sonucunda yangın çıktığını anlatıyor. Ateş çıktığını ve duman olduğunu anlatıyor. İtfaiyecilerin bulunduğunu ve yangını söndüreceklerini anlatıyor. Tahminde bulunuyor. İtfaiye arabası yavaş mı gelsin sorusuna olmaz diye cevap veriyor. Yangın çok olur, diyor. O yüzden itfaiye hızla geçiyor. Konuşması anlaşılır iki üç kelimelik gramer kurallarına uygun cümle kurabiliyor. Jest ve mimiklerini kullanıyor. İşaret ederek resmi gösteriyor.

Grup Gözlemi

Ümit Efecan: Öğretmeni dinliyor. Dudaklarını oynatıyor konuşuyormuş gibi yapıyor. Parmak kaldırıyor. Bunlar ne diye soru soruyor. Parmak kaldırıyor. Rüzgârla dalgalanabildiğini söylüyor. Öğretmenin gösterdiği resmi elleriyle işaret ederek ne olduğunu

söylemeye çalıştı. Arkadaşı konuşunca parmak kaldırıyor. Jest ve mimiklerini de kullanıyor. Arkadaşına değirmenin nasıl çalıştığını anlatıyor.

Deniz Çalpan : Konuşması anlaşılıyor. Sürekli sorulan sorulara cevap vermek istiyor Yanlışını düzeltiyor. Arkadaşının anlattığını tekrar anlatıyor. Öğretmen suyu ne yapıyordu? Sorusuna pasta börek yapıldığını söylüyor. Öğretmen daha başka sorusuna Deniz sen söyle cevabını verdi. Arkadaşıyla konuşuyor. Arkadaşlarının verdiği cevapları eleştiriyor. Yanlış olduğunu söylüyor. Sırtını kaşıyor. Cihazını kapatıp çıkardı. Kulaklarını kaşdı daha sonra kulaklığı takıp cihazı açtı.

Tuğba Kavalcı: Arkadaşlarını izliyor. Derse pek katılmıyor. Yalnız soru sorulduğunda cevap veriyor. Öğretmen konuştuğu zaman öğretmeni izliyor. Başını sallayarak onaylıyor. Cihazını kapatıyor. Öğretmen dersi bitiriyor.

Unutmayalım Ki

Basmakalıp ve şekli planlarla amaca hizmet edilemeyeceği bir gerçektir. Okulun, dersin, konunun özelliğine göre gerektiğinde, süre, koşul ve kaynak uygulamasında değişiklikler yapabilmeliyiz.

“ Zaman tasarrufu yapmanın en iyi yollarından biri önceden düşünmek ve plan yapmaktır; beş dakikalık düşünme, genelde bir saatlik iş tasarrufu sağlar.”

Charles C. Gibbons

2.3. Günlük Plan Hazırlama

GÜNLÜK PLAN - 1

DERSİN ADI = TOPLUMSAL UYUM BECERİLERİ

SINIF = İŞ OKULU

KONU = BESLEME EĞİTİMİ

SÜRE = 30 DK.

UDA - Bağımsız olarak kahve yapabilme

KDA - Öğrenci cezveye su doldurur.

Öğrenci cezveye şeker atar.

Öğrenci cezveye kahve atar.

Öğrenci kahveyi karıştırır.

Öğrenci kahvenin köpüğünü fincanlara döker.

Öğrenci, kahve kaynayınca fincanlara döker

Öğrenci servis yapar.

Davranış Örüntüsü = Bağımsız olarak kahve pişirir.

Öğretme - öğrenme = Model olma (Kahve pişirmeyi gösterir)

Yöntem ve Teknikleri = İşaret ipucu (parmağıyla kaşığı işaret eder.)
sözel ipucu (karıştır, der)

Kullanılan Araç - Gereçler = Cezve, kahve, şeker, tüp, su, kaşık, fincan

Öğretme - öğrenme etkinlikleri (dikkat çekme güdüleme, gözden geçirme, derse geçiş ödev, deney, gezi gözlem vb.)

Öğretmen sınıfa bir misafir getirir. “Çocuklar bugün bir misafirimiz var sizler misafirinize ne ikram edersiniz?” diyerek ilgilerini toplar.

“Dersin sonunda hep birlikte kahve içeceğiz.” der.

Kullanılacak materyaller, hakkında bilgi verir.

Yapılışını tarif eder.

Daha önce yapıldıysa hatırlatmalarda bulunur.

Bu beceriyi başka ortamlara transfer edebilmeyi sağlar.

Anneye evde kahve yapması önerilir.

Bir öğrencinin evine ziyarete gidilir.

Öğrencilerin yaşadıkları tecrübeden ne hissettikleri sorulur.

Not: Öğretim öncesi alınan hedefler teker teker ölçülür. Beceri listesinde (+) olan davranışlara dönülmez. (-) olan davranışlar bir süre sonra tekrar alınır.

Ölçme - Değerlendirme = Öğrenci kahve pişirebiliyor mu?

Kahve pişirilecek araç-gereçleri tanıyabiliyor mu?

Tadını sevdi mi?

Köpüğünü fincanlara dökübildi mi?

Servis yapabildi mi? vs. sorularını cevaplar.

Değerlendirme öğretim öncesi ve öğretim sonrası dikkate alınarak yapılır.

Sınıf Öğretmeni

Okul Müdürü

Resim 2.2: Kahvenin köpüğünü fincanlara koyar

Resim 2.1: Öğrenci cezveye su, şeker kahve koyup karıştırır

Resim 2.3: Kaynayan kahveyi fincanlara döker

Resim 2.4: Dersin sonunda hep beraber kahve içerler

GÜNLÜK PLAN - 2

DERSİN ADI = HAYAT BİLGİSİ

SINIF = İşitme Engelliler 1. Sınıf

KONU = Duyu Organlarımız

SÜRE = 2.Ders Saati

HEDEF VE DAVRANIŞLAR = UDA = Duyu organlarını ve işlevlerini söyleyebilme

KDA = Burnunu gösterir.
Gözünü gösterir.
Kulağını gösterir.
Dilini gösterir
Derisini gösterir.

Davranış örüntüsü = Duyu organlarının isimlerini söyler ve tanıır. İşlevlerini anlatır.

Öğretme – Öğrenme = Doğal işitsel sözel yöntem

Yöntem ve Teknikler = Soru – Cevap . İşaret ipucu

Kullanılan Araç - Gereçler = Tik tak sesleri kuvvetli olan bir masa saati, meyve suları kutuları, sarımsak, kolonya, resimli kartlar, bilgisayar

- **Öğretme - Öğrenme Etkinlikleri**
- Öğrencilerin derse ilgilerini toplamak için bir parmak oyunu ile derse giriş yapılır. Tik - tak sesleriyle derse başlanır. Neyin sesi olduğu sorulur.
- Gönüllü bir öğrencinin gözleri bağlanır. Kendisine verilen meyve sularını içerek tadına bakması istenir. Gözleri açıldıktan sonra hangi meyvenin hangi kutuda olduğunu bulması istenir.
- Duyu organlarını tanıttıcı etkinlikler yapılır.
 - Ayakkabı değiştirme oyunu
 - Nesneyi bul (torba içindeki nesnelerin ismini dokunarak söyler)
 - Ne içtin (süt, kola, çay, meyve suyu, içilir)?
 - Bu ne kokusu (soğan, sarımsak, kolonya koklatılır.)?
 - Duyu organlarla ilgili yapboz oynanır.

Ölçme - Değerlendirme

Burnuyla kokladığı şeyin kokusunu alabiliyor mu?
Gördüklerini işaret diliyle anlatabiliyor mu?
Yediklerinin tadını ayırt edebiliyor mu?
Dokunduğu eşyanın yumuşaklığını veya sertliğini anlayabiliyor mu?
Duyu organlarının görevlerini biliyor mu?
Kaç duyu organımız var?
Öğretim sonrasında hedefe ulaşılmışsa diğer bir konuya geçilir. Arzu edilen düzeye gelinmemişse konu bir süre sonra tekrar alınır.

Sınıf Öğretmeni

Okul Müdürü

Duyu Organları Konuşuyor.

Deri = Ben olmasaydım, hiçbir şeyi tutamaz ve hiçbir yere dokunamazdınız. Bıcır bıcır yıkanmaya bayılırım. Yumuşacık havlularla kurulanırım. Ateşten korkarım, üşümekten kaçarım. Beş duyu organından biriyim. Bilin bakalım ben kimin?

(El yanıtından sonra elleri ile kollarını sıvazlar.)

Burun = Mis gibi kokulara koşarım. Pis kokulardan kaçarım. Hastalanınca su gibi akarım. Benimle oynanmasından hoşlanmam. Beş duyu organlarından biriyim bilin bakalım ben kimim?

(Burun yanıtından sonra burunlarını göstermeleri istenir.)

Kulak = Biz bir başta iki kardeşiz. Birbirimize benzeriz. Her şeyi duyarız. Gürültüye kızarız. Beş duyu organından biriyiz. Bilin bakalım biz kimiz?

(Kulak yanıtından sonra kulaklarını tutarak gösterir.)

Dil = Karanlık bir yerdeyim. Ağzının içindeyim. Tatlıyı, tuzluyu, ekşiyi, acıyı ben bilirim. Ben olmasam hiç bir şeyin tadı olmaz. Beş duyu organından biriyim. Bilin bakalım ben kimim?

(Dil yanıtından sonra dillerini dışarı çıkararak göstermeleri istenir.)

Göz = Sevinince ıslıl ıslıl bakarım. Üzülünce yağmur gibi ağlarım. Her şeyi ben görürüm. Uykum gelince kapanırım. Beş duyu organından biriyim. Bilin bakalım ben kimim?

(Göz yanıtından sonra eller gözlük yapılarak gözlerini göstermelerini istenir.)

Resim 2.5: Duyu organlarımız, yapboz ile oyun oynayan öğrenci resimleri

Resim 2.6: Öğrenci içtiği meyve suyunun hangi meyveye ait olduğunu söyler ve gösterir

Grup Eğitimi İçin Plan Hazırlama

Bir grup çalışması yapılacak ise gruptaki her birey değerlendirilir ve buna göre her birey için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanır. Çakışan ortak becerilerden grup programı planlanır.

Grupta her hedefle ilgili çalışmaya, her birey becerisi oranında katılır. Örneğin “makarna pişirme” hedefinde biri ateşi yakar, bir suyu koyar, biri karıştırır, biri süzer vs.

Önemli olan gruptaki herkesin hedef davranışa ulaşma yolunda kendi becerisi düzeyinde ve yapabildiği oranda katılımını sağlamaktır. Birlikte ve beraber çalışmak esastır.

Grup çalışmalarında amaç iletişimi, iş birliğini ve sosyal etkileşimi arttırmak olduğuna göre öğretmen öğrenciyi motive etmeli, yönlendirmeli, model olmalıdır. Güvensiz, içine kapanık, hayata küsmüş bireylere görev verecek, onları sözel ilişki kurabilen, birlikte çalışmaktan zevk duyan, sosyal bireyler olmasına yardımcı olmalısınız.

Ders : Birey Toplu Etkinlikler

Konu : Kesme - Paketleme

Tarih : 18.10.2006

Öğretmen :

Süre: 40 dk.

Hedef (Amaç) : Öğrenci, bayram şekerini jelatinle sarar

1. Öğrenci, kendisine verilen makas jilatin verildiğinde jelatini kare şeklinde keser
2. Öğrenci, kendisine verilen şekerleri jelatinlerin ortasına koyarak sarar.
3. Öğrenci, sardığı şekerlerin yanlarından kıvrırır.
4. Öğrenci hazırladığı şekerini sepete koyar.

Çocuk Adı	Yardım	Ödül	Materyal	Kayıt
Firat SERİN	SI	Şeker dağıtma	Şeker jelatin makas	1 2 3 4 + + + +
Kaan GÜRBÜZ	SI MO	Şeker dağıtma	Şeker jelatin makas	+ + + +
Yasin AYVAZ	SI B	Şeker dağıtma	Şeker jelatin makas	+ + + +
Cenk EYİ	MO	Şeker dağıtma	Şeker jelatin makas	- + + +
Ahmet KAYA	SI B	Şeker dağıtma	Şeker jelatin makas	+ - + +
Deniz UFUK	MO	Şeker dağıtma	Şeker jelatin makas	+ - - +

☞ **B** : Bağımsız

+ : Doğru tepki

FY : Fiziksel Yardım(Tam)

- : Yanlış tepki

MO : Model Olma

. : Tepkide bulunmama

KFY : Kısmi Fiziksel Yardım

/ : Gelmedi

SI : Sözel İpucu

Şekil 17: Grup eğitimi için plan hazırlama

Grup Planı Örneği

Ramazan Bayramı için “bayram şekerini yapma” konulu grup planı. Öğrenciler için alınan hedefler belirlenir. Çalışma esnasında yapılan yardım türleri seçilir, gerekli materyallerin tespiti yapılır. Faaliyet sonunda ödül olarak yaptıkları ürünler öğrencilere dağıtılır. Plan uygulandıktan sonra öğrencilerin ve eğitim programının değerlendirilmesi yapılır.

Resim 2.7-8-9-10-11: Yaklaşan Şeker Bayramını desteklemek amaçlı alınan “bayram şekerini jelâtinle sarar” hedefi ile ilgili resimler

Eğitim Ortamlarının Dzenlenmesi

Öğrencinin etkileşimde bulunduğu ve öğretme-öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirildiği çevreyi eğitim ortamları oluşturur. Çevrenin eğitim etkinliklerine uygun olarak düzenlenmesi eğitim için ön koşuldur. Eğitim ortamları oluşturulurken çevre koşulları dikkate alınmalı öğrencinin bazı becerileri kazanabilmesi için uygun ortamlar hazırlanmalıdır. Öğrencilerin sosyal çevreyle bütünleşmelerini, uyumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak için inceleme gezileri, ev ziyaretleri, ve gözlemlere yer verilmelidir.

Eğitim ortamları çocukların ilgi ve düzeylerini uygun şekilde yapılandırılmalıdır. Düzenleme, öğretmenin görevidir. Eğitim ortamı düzenlenirken öğrencilerle iletişim kurulabilecek, onları kontrol edebilecek şekilde hareket edilmelidir. Öğretimde kullanılacak araç gereçler hedeflediğiniz amaçlara uygun olmalı, çocuğun günlük yaşantısında tanıdığı veya kullandığı araçlardan seçilmelidir.

Sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler, öğretim amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik olmalıdır. Eğitime, basit etkinliklerden başlanmalı, çocuğun kendine güven duygusu sağlanmalıdır.

Düzenlenmeleri öğrenciler gelmeden önce yapınız.

- Öğretmen tüm öğrencilerini görebileceği ve koruyabileceği bir düzenleme yapmalıdır.
- Öğretmen öğrencilerin birbirlerini rahatsız etmelerini önleyecek mesafeler bırakmalıdır.
- Öğretim etkinliği ve serbest etkinlik alanı ayrı olmalıdır.
- Dikkatini etkinliğe yoğunlaştıramayan çocuklar için kapalı sıralar sağlamalıdır
- Her öğrencinin içinden çıkmaması gereken sınırlar belirlenmelidir (bantla, ipele, tebeşirle).
- Dekorasyonda parlak renkler kullanılmalı, öğrencinin çalışma örnekleri panolarla gösterilmelidir.
- Öğrencinin yapması gereken etkinlik, ilgi çekici şekilde sunulmalıdır.
- Öğretim ortamı düzenli, kullanışlı ve sağlıklı olmalıdır(raftar, masalar, dolaplar, kutular, merdivenler vs.).
- Öğretim ortamı, dikkat dağıtıcı etmenlerden arındırılmış olmalıdır.
- Sınıfın ortamı düzenlenirken öğrencilerinde görüşleri alınmalı onların ortama ait olma duygusu geliştirilmeli, değerli oldukları hissettirilmelidir.

Eğitimde aile katılımı: Çocuğun okulda kazandığı olumlu davranışları pekiştirmesi açısından, ailenin eğitime katılımı çok önemlidir. Çocukların öğrendiklerinin kalıcı olması için, ailelerin destek eğitimi vermesi zorunludur. Çocuğuna nasıl davranması gerektiğinin bilincine varabilmek ve öğrenmelerine katkıda bulunmak için okul aile iş birliğine gidilmelidir.

Bunun için yönetim ve öğretmen tarafından planlanan veli toplantıları yapılmalı, yapılan çalışmalar aileye bildirilmeli, bu çalışmalar doğrultusunda evde yapılabilecek etkinliklere dair açıklamalar yapılmalıdır. Gerekğinde ailelerin de derslere katılımı sağlanmalı, çocuğa yaklaşım konusunda aileler bilinçlendirilmelidir. Ev ödevi verilerek çocuklarla birlikte etkinlik yapmaları sağlanmalıdır. Konferanslar, çalışma toplantıları, okuldaki etkinliklerin izlenmesi ya da ailenin evde izlenmesi gibi uygulamalarla eğitimin daha etkili ve verimli olduğu görülmektedir.

Türkiye 'de anne-baba katılımının sağlanmasına yönelik sınırlı sayıda da olsa araştırmaların yapılması ve olumlu sonuçlarının anne -babaların eğitildiklerinde, eğitime doğrudan katıldıklarını ve çocuklarına yardımcı olabildiklerini gösteren davranışların, özel eğitimciler açısından cesaretlendirici olarak nitelendirilmektedir.

Sonuç olarak özel eğitimde anne-baba katılımının çeşitli aşamalardan geçilerek gelişmekte olduğu söylenebilir. Bu gelişimleri gerçekleştiren anne-babaların çocukların eğitimine çeşitli düzeylerde katılımına yönelik araştırma ve uygulamalar yapılması gerekmektedir. Özellikle anne-babaların katılımının sağlanmasına yönelik yasal düzenlemeler, bu konuda yapılan araştırmalar, uzmanlar tarafından uygulamaya dönüştürülmelidir.

**GÜCSÜZLÜĞÜNÜ DİLE GETİRMEK, YÜREĞİ GÜÇLÜ
İNSANIN İŞİDİR!!!**

Etkinlik: 7

Yıllar önce dört yıllık bir evlilikten sonra bir çocuğumun olmasını çok istiyordum. Tedavilerden sonra hamile kalabilmişim. Günler geçmiş doğum saati yaklaşmıştı. Hamileliğimin 9 ay 20. gününe girmiştım. Bütün güçlüklerle rağmen bebeğimi dünyaya getirmiştım. Bebeğim doğduğunda ağlamamıştı. Daha sonra bebeğimle acısıyla tatlısıyla bir hayat yaşamak için onu kucağıma aldım. Bizim için yeni bir yaşam başlamıştı. Kızım iki yaşına gelmesine rağmen beklediğim tepkileri fazla göstermiyordu. Kızım 2,5 yaşındayken doktora götürdüm. Doktor kızımın işitmediğini ve ileride sağırlar okuluna gidebileceğini söyledi. Bazı kararlar almam gerektiğini ve neler yapabileceğimi düşünmeye başladım.

Kızım bazı sıkıntılarla da olsa 3,5-4 yaşlarına gelmişti. Onu sürekli bir yerlere götürüp fikirler ediniyordum. Kızımı üniversite hastanesine götürmeye başladığımda oradaki odyolog kızıma işitme testleri yapmış, konuşma eğitimi alması gerektiğinin yararlı olacağına inandığını ifade etmişti. Böylece bir kurumun işitme özürllüer bölümüne gitmeye başlamıştık. Eğitime başladığımızda “anne”, “baba” suyu ifade etmek için “bua” kelimelerini söylüyordu. Kızım başkalarının yanında huzursuz ve huysuz olmasına rağmen kendi içi dünyasında sakin ve içe kapanıktı.

Kızım 4.5 yaşına geldiğinde normal okulun ana sınıfına vermek için müdürle görüştüğümde “Senin çocuğun hem çok küçük hem de duymuyormuş alamayız.” dedi. Üzülerek çıkarken, ana okulu kısmına giderek bir de öğretmenle görüşmek istedim. Kızımın yaşlılarıyla oynamasını paylaşmasını istediğimi öğretmene anlattım. “Çocuğunuzu getirebilirsiniz, ben müdürle görüşürüm, sınıfa alacağım.” dedi.

Böyle bir çocuğun öğretmeni olsaydınız bu çocuğun özelliklerini belirleyerek onun özelliklerine uygun bir yıllık ve günlük plan hazırlayınız.

Ayrıca bu çocukların bulunduğu bir gruba yönelik yıllık ve günlük plan hazırlayınız.

Etkinlik: 8

1992 doğumlu, ağır düzeyde zihinsel engele sahip bir öğrencinin ilk değerlendirme raporu aşağıdaki gibidir:

İlgi dikkat kavrama düzeyi yaşına uygun gelişim göstermemiştir. Sınıf dışında iken basit komutlara (gel, otur, kalk) uyduğu gözlemlenmiştir. Kâğıt yırtabildiği, kalem ve boya tutabildiği, ipe boncuk dizebildiği görülmüştür. Sınıfta sıkıldığında yüksek sesle homurdanma, masaya vurma gibi saldırgan davranışları saptanmıştır. Evet, hayır cevaplarını söylediği fakat anlaşılmasında sıkıntı bulunmaktadır. Dil ve iletişim becerilerinin yeterince gelişmediği tespit edilmiştir. Yardımsız merdiven inip çıktığı, yaşına uygun bir cinsel gelişim gösterdiği gözlemlenmiştir. Merhaba, günaydın, nasılsın gibi selamlaşma sözcüklerini anladığı ve anlamını bildiği konuşma olmadığından dolayı cevap veremediği ancak başını sallayarak cevap vermeye çalıştığı tespit edilmiştir. Düğmesiz pantolonu çıkarıp giyebildiği, tuvalet ihtiyacını kendisinin karşılayabildiği, yanında durularak sözel komut verildiğinde ellerin sabunlayıp yıkayabildiği saptanmıştır.

Yukarıda özellikleri belirlenen, ağır düzeyde zihinsel engele sahip bir çocuğun öğretmeni olduğunuzu düşünerek onun özelliklerine uygun yıllık ve günlük plan hazırlayınız.

Ayrıca bu çocukların bulunduğu bir gruba yönelik yıllık ve günlük plan hazırlayınız.

Etkinlik: 9

2000 doğumlu, hafif düzeyde zihinsel engele sahip, eğitilebilir bir öğrencinin ilk değerlendirme raporu aşağıdaki gibidir:

Tek ve iki heceli kelimeleri söyleyebildiği, kısa cümleleri kurmaya çalıştığı (1-2 kelime), hayvan sebze meyve ve objeleri isimlendirdiği tespit edilmiştir. Kendisinin anne babasının adını soyadını söylediği, 3 ana rengi bildiği, 4'e kadar saydığı makas, boya ve kalem kullandığı, çocuk ve top çizdiği, noktaları tamamlayarak çeşitli çizgi çalışmaları yaptığı saptanmıştır. Büyük-küçük, uzun-kısa kavramlarını bildiği, olay kartlarını 1-2 kelime ile anlatabildiği ve hatırlatıldığında selamlaştığı görülmüştür.

Yukarıda özellikleri belirlenen, hafif düzeyde zihinsel engele sahip bir çocuğun öğretmeni olduğunuzu düşünerek onun özelliklerine uygun yıllık ve günlük plan hazırlayınız.

Ayrıca bu çocukların bulunduğu bir gruba yönelik yıllık ve günlük plan hazırlayınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çevrenizdeki merkezlerden ya da yakınımızda bulunan özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini, plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, günlük planlarını, planda yer alan etkinliklerini yöntem, teknik, araç, gereç ve malzemeleri inceleyiniz. Sizde bir başka çocuğu seçerek, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini, plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, günlük planda yer alan etkinliklerini yöntem, teknik, araç, gereç ve malzemeleri belirterek elektronik ortamda bir günlük plan hazırlayarak edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Özel eğitim kurumlarını ve eğitim verdikleri özür gruplarını belirleyerek bir tanesini seçiniz.	➤ Özel eğitim kurumlarını ve eğitim verdikleri özür gruplarını belirleyerek bir tanesini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak seçiniz.
➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini inceleyiniz.	➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak inceleyiniz.
➤ Çocuğun özür grubuna uygun plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları inceleyiniz.	➤ Çocuğun özür grubuna uygun plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları dikkatli, objektif ve güvenilir olarak inceleyiniz.
➤ Özür grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek hedefleri, amaçları, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, inceleyiniz.	➤ Özür grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek hedefleri, amaçları, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, dikkatli, objektif ve güvenilir olarak inceleyiniz.
➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir başka çocuğu seçerek, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini elektronik ortamda bir sunu oluşturacak şekilde hazırlayınız.	➤ Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir başka çocuğu seçerek, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini elektronik ortamda bir sunu oluşturacak şekilde istekli, dikkatli, objektif, yaratıcı, estetik ve güvenilir olarak hazırlayınız.

➤ Özur grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun performans düzeyini belirleyiniz.	➤ Özur grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun performans düzeyini ölçüt bağımlı testler kullanarak dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirleyiniz.
➤ Özur grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları belirleyerek günlük plana yazınız.	➤ Özur grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları belirleyerek dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirleyerek günlük plana yazınız.
➤ Özur grubuna uygun günlük planda yer alacak etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri belirleyerek günlük plana yazınız.	➤ Özur grubuna uygun günlük planda yer alacak etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri istekli, dikkatli, objektif, estetik ve güvenilir olarak belirleyerek günlük plana yazınız.
➤ Özur grubuna uygun günlük plan doğrultusunda yapacağınız eğitime uygun düzenlemelere karar veriniz.	➤ Özur grubuna uygun günlük plan doğrultusunda yapacağınız eğitime uygun düzenlemelere dikkatli, yaratıcı, estetik ve güvenilir karar veriniz.
➤ Elektronik ortamda hazırladığınız plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini ve çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçlarını, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri içeren günlük planınızı sunuş halindeki raporunuzu arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Elektronik ortamda hazırladığınız plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini ve çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçlarını, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri içeren günlük planınızı sunuş halindeki raporunuzu arkadaşlarınızla istekli, dikkatli yaratıcı ve estetik olarak paylaşınız.
➤ Raporlarınızla ilgili sunuş raporlarınızı diğerlerinin hazırladıkları ile benzerlik ve farklılıkları karşılaştırarak arkadaşlarınızla tartışınız.	➤ Raporlarınızla ilgili sunuş raporlarınızı diğerlerinin hazırladıkları ile benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırarak arkadaşlarınızla tartışınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmaları kendiniz ya da arkadaşınızla değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Özel eğitim kurumlarını ve eğitim verdikleri özür gruplarını belirleyerek bir tanesini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak seçtiniz mi?		
2. Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir çocuğu seçerek gelişimsel özelliklerini dikkatli, objektif ve güvenilir olarak incelediniz mi?		
3. Çocuğun özür grubuna uygun plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları dikkatli, objektif ve güvenilir olarak incelediniz mi?		
4. Özür grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek hedefleri, amaçları, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, dikkatli, objektif ve güvenilir olarak incelediniz mi?		
5. Özür grubunu belirleyerek, özel eğitime muhtaç bir başka çocuğu seçerek, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini elektronik ortamda bir sunu oluşturacak şekilde istekli, dikkatli, objektif, yaratıcı, estetik ve güvenilir olarak hazırladınız mı?		
6. Özür grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun performans düzeyini ölçüt bağımlı testler kullanarak dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirlediniz mi?		
7. Özür grubuna uygun günlük planda yer alacak çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçları belirleyerek dikkatli, objektif ve güvenilir olarak belirleyerek günlük plana yazdınız mı?		
8. Özür grubuna uygun günlük planda yer alacak etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri istekli, dikkatli, objektif, estetik ve güvenilir olarak belirleyerek günlük plana yazınız.		
9. Özür grubuna uygun günlük plan doğrultusunda yapacağınız eğitime uygun düzenlemelere dikkatli, yaratıcı, estetik ve güvenilir karar verdiniz mi?		
10. Elektronik ortamda hazırladığınız plan özelliklerini, plan yaparken dikkat edilecek noktaları, fotoğraflarla destekleyeceğiniz gelişimsel özelliklerini ve çocuğun gelişimsel özellikleri doğrultusunda geliştirilecek amaçlarını, etkinlikleri, yöntem teknik araç gereç ve malzemeleri içeren günlük planınızı sunuş halindeki raporunuzu arkadaşlarınızla		

istekli, dikkatli yaratıcı ve estetik olarak paylaştınız mı?		
11. Raporlarınızla ilgili sunuş raporlarınızı diğerlerinin hazırladıkları ile benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırarak arkadaşlarınızla tartıştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki sorularda boş olan yerlere uygun olan kelime / kelimeleri işaretleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz.

1. Plan doğru bir sıra izlemelidir.
A) Somuttan soyuta
B) Gelişimsel özelliklerine
C) Parçadan bütüne
D) Kolaydan zora
2. Grup planı çakışan ortak planlanır.
A) Özelliklerden
B) Becerilerden
C) Davranışlardan
D) Amaçlardan
3. Bir hedef davranış kazanılmadan diğer geçilmemelidir.
A) Davranışa
B) Becerilere
C) Hedeflere
D) Amaçlara
4. Grup çalışmasında birlikte ve olmak esastır.
A) Uyumlu
B) Amaçlı
C) Beraber
D) Sosyal
5. Çevrenin eğitim etkinliklerine uygun olarak düzenlenmesi eğitim için
A) Şarttır
B) Ön koşuldur
C) Mecburidir
D) Gereklidir
6. Bir ya da birkaç ders saatinde işlenecek konuların planlamasına denir.
A) Günlük plan
B) Ders planı
C) Ünite planı
D) Eğitim planı
7. Günlük planda öğretmen neyi, , , öğreteceğini tespit eder.
A) Neyle, neden, ne zaman
B) Kimle, nerde, nasıl
C) Neden, niçin, ne
D) Niçin, nasıl, ne zaman
8. Engelli bireylerin her gelişim alanı bir ele alınmalıdır.
A) Sıra halinde
B) Grup halinde
C) Bütün olarak
D) Plan dahilinde
9. Çalışmaların iyi ayarlanmalıdır.
A) Zamanı
B) Miktarı
C) Ortamı
D) Süresi

10. Plan bireyin gelişimsel uygun olmalıdır.

- A) Özelliklerine B) Durumuna
C) Alanlarına D) Becerilerine

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği kurşun kalem kullanarak işaretleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz.

1. Özel eğitimde “özel eğitim okulu özel sınıfı” hizmetlerinden hangi öğrenciler yararlanmaktadır.
A) Özgün eğitimi izleyebilenler.
B) Birden fazla yetersizliği olanlar.
C) Kaynaştırmayı esas olan gruplar.
D) Okul öncesi sınıf kurumlarını sürdürenler.
2. Performans düzeyinin belirlenebilmesi için hangi uygulamaya gerek **duyulmaz?**
A) Bireyin davranışları gözlenerek kaydedilir.
B) Bireyle ilgili daha önceden hazırlanmış raporlar incelenir.
C) Bireyin yapabildikleri hakkında arkadaşlarıyla görüşülür.
D) Bireyin zayıf ve güçlü yönleri belirlenir.
3. “Ölçüt bağımlı beceri kontrol listesinin” en önemli amacı nedir?
A) Öğrenciyi kabaca değerlendirmemizi sağlar.
B) Hangi becerilere sahip olduğunu öğrenmemizi sağlar.
C) Beceriye ne ölçüde sahip olduğunu görmemizi sağlar.
D) Çocuğu diğer engelli çocuktan ayrı olarak değerlendirmemizi sağlar.
4. Aşağıdakilerden hangisi eğitimde “pekiştireç” olarak **kullanılmaz?**
A) Yalnız kalmasını sağlamak
B) Sevgi sözcükleri kullanmak
C) Sevdiği oyun ve aktiviteler
D) Yiyecek ve içecekler
5. Bir eğitim programında değerlendirme **ne değildir?**
A) Öğrencinin yapabildikleri ölçülür.
B) Amaçların hedeflerimize uygunluğu ölçülür.
C) Yöntem ve tekniklerin programa uygunluğu ölçülür.
D) Programın çocuğa değil, çocuğun programa uygunluğu ölçülür.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi günlük plan ile ilgili doğru bir bilgi olarak verilmiştir?
- A) Ayrıntılı ve geniş açıklamalı olmalıdır.
 - B) Hedeflediğimiz amaçların kazanılmasına yönelik davranışlar ele alınmalıdır.
 - C) Alınan hedefler dışına asla çıkılmamalıdır.
 - D) Konular için ayrılan süreler titizlikle riayet edilmelidir.
7. Bir grup çalışmasında amacımız ne **olmamalıdır?**
- A) Grup liderini belirlemek
 - B) Gruptaki herkesin hedef davranışa ulaşmasını sağlamak
 - C) Birlikte ve beraber çalışmasını sağlamak
 - D) Sosyal etkilerini artırmak
8. Eğitim sırasında eğitim ortamlarını düzenlerken ne yapılmalıdır?
- A) Öğretmen öğrencileri koruyabilmek amacıyla yakın mesafelere yerleştirmelidir.
 - B) Her öğrenci sınıf içinde serbest olarak dolaşabilmelidir.
 - C) Düzenlemeler öğrenciler gelmeden önce yapılmalıdır.
 - D) Düzenin bozulmaması için eşyalar, dolapta ve çekmecelerde tutulmalıdır.
9. Aşağıdakilerden hangisi “etkili eğitim ortamı” olarak kabul **edilemez?**
- A) Öğrencinin etkileşimde bulunduğu yerler.
 - B) Eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği çevre
 - C) Öğrencinin sosyal çevresi
 - D) Öğrencinin dinlendiği, dinlenme odası
10. Günlük plan hazırlarken öncelikli amacımız ne olmalıdır?
- A) Her gelişim alanı bir bütün olarak ele alınmalıdır.
 - B) Bireyin günlük yaşam becerilene uygun plan yapılmalıdır.
 - C) Birey eğitimleri sırasında sürekli değerlendirilmelidir.
 - D) Çalışmaların süresi iyi ayarlanmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz.

Öğrenme faaliyetleri, ölçme değerlendirme ve modül değerlendirme bölümlerinde istenen çalışmaları başarı ile tamamladıysanız öğretmeninizle iletişim kurarak diğer modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ -1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	D
8	D
9	D
10	Y
11	A
12	C
13	B
14	D
15	C
16	D
17	B
18	A
19	C
20	D

ÖĞRENME FAALİYETİ -2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	B
3	A
4	C
5	B
6	A
7	D
8	C
9	D
10	A

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	C
3	D
4	A
5	D
6	B
7	A
8	C
9	D
10	B

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- <http://ozevvakfi.org/csus/index.php>
- <http://meb.gov.tr>
- <http://ogm.meb.gov.tr>
- <http://ozevvakfi.org/ustunzekali/index.html>
- <http://ozevvakfi.org/zorcus/index.16.html>
- <http://ozevvakfi.org/ovbey/index.html>
- <http://ozida.gov.tr/projeler/.gapspor>
- <http://devletim.com/engelli>
- <http://ozelyenihayat.com>
- <http://aktuelpdr>
- <http://rehberlik sitesi.com>
- <http://ozevvakfi.org/csus/index.php>
- <http://psikoloji.gen.tr>
- <http://ozevvakfi.org/csus/index.php>
- <http://haber.mynet.com>
- <http://engellilersitesi.com>
- <http://memocal.com>
- <http://ozelegitim.com>
- <http://egitim.com>
- <http://egitimciler.com>
- http://yuva/gelisimozellikler_orta.htm
- <http://altinegitim.k12.tr>
- <http://insankaynaklari.com>

KAYNAKÇA

- **İş Okulu Eğitim Programı**, MEB Yayınları, Ankara. 2005.
- Işık Özel Eğitim Yayınları, 2005
- ÖZYÜREK Mehmet, Bireyselleştirilmiş **Eğitim Programı**, Kök Yayıncılık, Ankara. 2004.
- 22/06/1984 tarihli 2086 numaralı eğitim-öğretim çalışmalarının planlı yürütülmesine ilişkin yönerge.
- İlköğretim Okulu Orta Düzeyde Öğrenme Yetersizliği Olan Çocuklar Eğitim Programı MEB Yayınları, Ankara. 2001.
- Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yol Haritası, MEB Yayınları, Ankara. 2004.
- TUĞRUL Belma, **Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi**, Ankara, Eğitim Uygulama Okulu Eğitim Programı, MEB Yayınları, Ankara. 2002.
- BATU Sema, Anadolu Üniversitesi Engellileri Araştırma Enstitüsü Aile Rehberi Yetiştirme Kursu, İzmir. 2000.
- VURAN Sezin, Anadolu Üniversitesi Yayınları. 2003.
- Özel Eğitim Hizmetleri Tanıtım El Kitabı, MEB Yayınları, Ankara. 2006.
- Küçük Adımlar Bireysel Eğitim Programı.
- ÖZEKEŞ Mustafa, Özel Çocuklara Özel Eğitim Programları, İzmir. 1998.
- ÇAĞLAR Doğa, ENÇ Mithat, ÖZSOY Yahya, **Özel Eğitime Giriş**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- AVCI Neslihan, ERSOY Özlem, **Özel Eğitim**, Yapa Yayınları, İstanbul. 2000.
- ÖZÇELİK İbrahim, Özel Eğitim Alanı ve Özürlü Olma Durumu
- ÇAĞLAR Doğan, ERİPEK Süleyman, ÖZYÜREK Mehmet, **Özel Eğitime Giriş**.
- Sınıfta Davranış Yöntemi, Karatepe Yayınları. 1997.
- ÖZSOY Yahya, Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar.
- İletişim Ortamlarında Çocuk Sempozyumu, Eskişehir. 1999.
- ERİPEK, Süleyman, **Engelliler ve Eğitimleri** Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1992.
- Hayata Yön Veren Öyküler, Küçük Adımlar, Eskişehir.
- ALICI Akın, **Hayata Yön Veren Öyküler**, Epsilon yayıncılık, İstanbul. 2005.